

A BEVÁNDORLÓ

MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Szerkeszti: SINGER MIHÁLY.

MAI SZÁMUNK 5 CENT.

VI. Evfolyam. 87. szám.

NEW YORK, N. Y., PASSAIC, N. J., PITTSBURG, Pa., CHICAGO, Ill., PÉNTEK, 1909. OKTÓBER 29-én.

VI. Year. No. 87.

HAMISÍTÓ VEZÉREK

A VERHOVAY-EGYLET FŐTITKÁRÁNAK LEMONDÁSÁHOZ.

Deák Vladimír, a Verhovay Bs. Egylet főtitkára leköszönt.

Derek, talpig beesületes ember ez a Deák Vladimír. Bár 8 gyermek atyja, s bár testi munkát nem igen bír, nem akar. — nem tud gazember lenni. Ott hagyja a biztos fizetést s meggyermekkel együtt a bizonytalanba, — mert beesületes ember.

Azt mondja Deák főtitkár a lemondásában, hogy nem bírta nézni tovább, mint verik szét, mint rombolják azt a várat, amelyet 8000 magyar munkás épített — saját magának. Mondott még Deák Vladimír mást is; beismerte, hogy a főtitkár az egylet alapszabályait meghamisította.

És itt álljunk meg egy kissé, Verhovay-Egylet tagjai, s gondolkozzunk. Gondolkozzunk — ha tudunk, mert biz' nem esoda, ha elhagy bennünket a józan ész, fejünkbe szalad a vér, ökölbe szorul a kezünk, — ha azt látjuk, hogy ily aljas eszelekedetre is képesek azok, akiket 8000 munkásember tisztelt meg a bizalmával.

Hát biz' — mi türes-tagadás, beleszűnik a szívünkbe, amikor egy észnélküli, éretlen, faragatlan és tudatlan police-ot ültetünk az amerikai magyarok legnagyobb együletének elnöki székébe. Szegényünk, hogy vakok és süketek voltunk, amikor a tisztességes embereket lekibáltuk, és alapszabályhamisítókkal piszkoltuk be nemcsak az egylet, de az amerikai magyarok beesületes nevét is.

Hasonlatlan emberek vagyunk, ha ezt a moesket le nem töröljük az egylet beesületes nevével. Megérdemeljük, hogy a szélroza minden irányába szórjon bennünket az a rendőr, akit megválasztása után azonnal zsarolás miatt helyezett vád alá a törvényszék.

Meg kell adni, hogy kemény legyen a talpán az a Kóvér Sándor. Bár hamis alapszabályokat nyomtat, bár e zikkre sem érdemes, — mégis, egyleti tagokat zár ki, fiókokat függeszt fel, elrendel, parancsol, utasít. Kirug mindenkit az egyletből, aki ellene csak egy szót is szól.

Jól teszi. Joga van hozzá. Háta mögött a hivatalos lap, az a lap, amelyet senkire választott meg, — a „Szabadság”. Nem volt elég a police-főnök urnak egy revolver, vett hát a kezébe még egy revolvert, — a „Szabadság”-ot.

és mióta a „Szabadság” a kinevezett hivatalos lap, azóta egészen megbolondult ez a rendőr. Út, vág, mint a bolond óra.

Legutóbb is kiadott egy szigorú parancsot, hogy a félévi tisztikari gyűlést elhalasztja november 16-ára. Elhalasztja pedig azért, mert a főtitkár, aki fizetett alkalmazott, lemondott.

Jó, hogy azt nem mondja a főnök (?) ur, hogy a Verhovay-Egylet elnökét elküldötte.

Ki fogadta fel eselédnek Deák Vladimírt? Talán Kóvér ur? Bajosan hímnénk, mert Deák Vladimírt egyhangulag választotta meg főtitkárnak a konvenczió, így hát Deák Vladimír nem eseléd, de törvényesen megválasztott tisztviselője a mi egyletünknek. Tovább megyek. Az egyedüli főtitkár, akinek a megválasztása egyhangú és törvényes is. A többi főtitkár csak úgy választották meg törvényesen, mint egyedüli hivatalos lapnak a Szabadságot.

Azt is írja a főnök, hogy már nem bírja, ha összehívják is a rendkívüli gyűlést, amelyet tisztességesen és az alapszabályok értelmében kért a 38-ik fiók.

Nagyon megköszönjük, hogy egyszer már nekünk is igazat ad a johnstowni

police, s nem rugdal meg bennünket, mint a részeg embert, akit a békebíró elé ezipel.

Megköszönjük, de nem kérünk belőle. Ma már nem a 38-ik fiók követeli a rendkívüli konvencziót, de az **anyaegylet**, a 38-ik és a 83-ik fiók. Ma már nem kérünk, de követelünk!

És a Verhovay-Egylet józanesü tagjait figyelmeztetjük is, hogy ne hallgassanak a főnök parancsaira, de egyhangulag szavazza meg minden fiók a konvencziót, s rögtön válasza meg a delegátust a november 15-én New Yorkban megtartandó konvenczióra.

Ne osztogassanak nekünk parancsokat azok, akik az alapszabályainkat meghamisították.

Vegye már tudomásul Kóvér Sándor, hogy a beesületes emberek előtt már **ma se főnök a Verhovay-Egyletnek.**

Ahelyett, hogy Kóvér Sándor utasít, parancsol, elrendel és itél a „Szabadság” újságban, sokkal jobban teszi, ha hibáit beismerve, félreáll a beesületes emberek útjából. Ne nevezze fizetett alkalmazottnak, eselédnek a mi főtitkárunkat, akiben volt annyi beesület és tisztesség, hogy se a Kóvér Sándor kedvéért, se a gyermekei kenyéréért nem volt hajlandó a jegyzőkönyvet meghamisítani.

Verhovay-Egylet tagjai! Ha megkapjátok az anyaegylet, a 38-ik és a 83-ik fiók felhívását, úgy választatok delegátust, hogy a november 15-én New Yorkban tartandó konvenczió leossuk azt a gyalázatot 24 esztendő beesületes egyletünkől, amit arra rákent Kóvér Sándor, — a zсандár.

A „Szabadság” újságban is szíves figyelmébe ajánljuk, hogy ne pártolja a bünt, a piszkot, s ne akarja egyletünket még jobban meggyalázni, de álljon a többi lapok mellé, hogy így, mielőbb megtisztítva egyletünket, a többi lapokkal együtt arra törekedhessen, hogy a „Verhovay-Egylet” beesületes tisztviselői kezébe jutva, a legerősebb vára lehessen az amerikai magyarságnak.

Higye el a „Szabadság” szerkesztője azt, hogy a magyarok csak akkor lehetnek jól szervezve, ha nem egy újság, de minden újság egy közös cél felé törekszik.

Egy Verhovay-tag.

Ujvilági reflexiók.

Magyarok a politikai mozgalomban. Akár győz, akár bukik a demokrata párt a new yorki városi választásoknál, a magyarság nagy erkölcsi győzelemmel kerül ki a küzdelemből. Először történt a magyarság kolónia történetében, hogy a magyarság tevékenyebb részt vett a politikai küzdelemben, hogy az amerikai pártok is számottevő tényezőnek ismerték el a mozgalomban, aminek legkétségbevonhatlanabb jele, hogy minden párt iparkodott megnyerni magának, hogy hajhászták kegyét, s hogy megígérték különleges érdekeinek figyelembevételét.

Egy másik — a választási küzdelem révén nyert — haszna a magyarságnak egy hatalmasnak ígérkező új szervezet, a **Magyar Demokrata Klub** megszületése. Ez a klub a hozzácsatlakozott, s folyton gyarapodó nagyszámú tagok intellektuális és morális súlyával, eleven politikai és társadalmi tevékenységével méltán fogja a magyarságot kifelé és befelé képviselni, s mint ilyen, csakhamar büszksége lesz nemcsak a new yorki, hanem az egész amerikai magyarságnak is.

Ilyen közegre már régóta szüksége volt a magyarságnak s a klub ezen a téren is hiányt fog pótolni.

Sokszor felhangzik az a panasz, hogy egyes honfitársaink, akik az idegenben élő magyarságnak becsületére válhatnának, kerülnek a magyarságot, nem érintkeznek velük, hanem elhelyett elvegyülnek az angolajku lakosság között, tulságos gyorsan asszimilálódnak, s bizonyos idő elteltével elfelejtik, hogy magyarok voltak. Valljuk meg az igazat, ebben hibásak nemszak az illetők, hanem hibás az egész magyarság is. Mindeddig nem igyekeztünk semmit sem létrehozni, ami vonzaná és körünkben tartaná a magyarság jobb elemeit is, nem igyekeztünk magasabb színvonalu társaséletet nyújtani azoknak, akiknek erre van igényük. Apró-cseprő, verszegény egyleteinkkel, olcsó mulatságainkkal, kezdetleges színelőadásainkkal nem tudjuk vonzani és magunknak megtartani a magasabb kulturális igényekkel bíró, s ezek kielégítéséhez szokott honfitársakat. Az eredmény az, hogy számos honfitársunk az idegeink körében kénytelen keresni azt, amit nálunk meg nem talál, s így idegeneknek és vesznek el számosan örökre a magyarság számára.

Az új klubnak tehát széles tere van a tevékenységre, s a magyarságot örök hála fogja kötelezni, ha — amint tervebe vette — mindezen feladatokat igyekszik buzgósággal megoldani.

Mozgófénykép a gazdálkodás szolgálatában. Az amerikai városok népességének rohamos szaporodásával nem tart lépést az élelmiszertermelés. A kereslet felülhaladja a kínálatot, s az aránytalanság évről-évre nő. Kevés a földműves, gazdálkodó ember az országban, s ez az oka a folyton emelkedő drágaságnak.

New York állam kormányza a szövetségi kormányval karöltve mindent megtesz, hogy ezen a bajon segítsen. Nemesak a farmerok számát igyekszik szaporítani, hanem törekszik új, modern, tökéletesebb módszerekre való oktatás útján termelő-képességüket is fokozni.

Egyik most kísérletbe vett terve annyira új, annyira érdekes, hogy széles körben fog feltűnést kelteni. A terv szerint a kormány megbízottai mozgófényképek útján fogják a farmeroknak a baromfi-nyésztés legújabb módjait bemutatni, s őket a módszerekre beoktatni. E ezáltal az itthai gazdasági kísérleti állomás, hol az állam mintabarmomfitenyésztő telepet is tart fenn, több ezer fényképfelvétel készítették, melyek teljes sorozatban mutatják be a modern baromfitenyésztés módjait, s melyeket az egész ország a befognak mutatni az érdeklődő farmeroknak. Nem hisszük, hogy a mozgófényképet, ezt a kiváló találmányt ennél hasznosabb célra lehetne alkalmazni.

Ligeti Imre.

New Yorki választások!

Szavazunk a demokrata jelöltre.

Már csak néhány nap választ el bennünket november másodikától, a választás napjától. Akik tehetséges és becsületes embereket akarnak e hatalmas város ügyeinek elintézésével megbizni, akik megszabadulni kívánnak a képmutatók és szűkkeblű nativisták erőszakától, azok november másodikán Gaynor bírora, a demokrata párt polgármesterjelöltjére és az összes demokrata jelöltre fognak szavazni.

Lapunk ötödik oldalán hozzuk a szavazócédula hű mintáját. Aki a saját és embertársainak érdekét előmozdítani kívánja, a csillag alatti körbe fogja a keresztet illeszteni.

FALAKON KIVÜL

A MAGYAR POLITIKAI ÉLET AMERIKAI TÜKRE.

A tivornyák éjszakája meghasadt. A hasadáson éles, világos szemével benézett a nap. A lázas, eszméletlen álom győzgyőző verejtékecséppjei kiültek a kimerült dagadt erekre. A csuhás cigányok döbbsenve ejtették ki kezeikből az örjítő mámor hegedűit és elfutottak a nap világságossága előtt. Felébredtek!

Fel kellett ébredniük! Minden örület, csak a másik örületig tart.

Justh Gyula még él! Nem lüszersével, — ami nines is neki, — nem Kossuthi ékesszólással — ami nem adatott neki — hanem a jövő ösztönével, azzal az ös-öztönrel, amely a kis magyar nemzetet a nagy idegenségben egy évezreden át fenn és megtartotta: ezzel él és uralkodik.

Valami esztét vette az eszteleknek. Valami összehozott egy furcsa délutánon tüzet és vizet. Valami ráaraszotta minderre az egy emberre és ez a valami nem törődött azzal, hogy mindez kárhözatos, bolond, lehetetlen dolog. Ilyen az élet!

Akik meghalának a lelkük szabadelvűsége nélkül; becsületes, okos magyar, katolikus, református és zsidó politikusok és ezek lapjai és akik futnak gaz, ásatag lelkükkel a világosság előtt; önző, népgyűlölő, néphutó, inkarnátus, csuhás, zsebrák politikusok: egy bolond pillanatban kart karba téve örjöntek neki annak az egy embernek, annak az egy pártnak.

Megirtuk, ez történt multkor. És megirtuk, hogy ennek ébredése, keserű csalódása leszen. Beteljesedett.

Már felébredtek. Már felocsudtak. Már verik a mellüket. Már restellik magukat. Már jóvátennék. Csak későn ne legyen...

Mi nem vagyunk ott, ahol a lombik pöffögve forr. Mi innen, csak messziről, édes, imádott, szerelmesen szeretett, drága hazánkért remegünk, ahogy látjuk, a mik történnék. De nem halljuk a vásár zivaját és hozzáink, ide a szívünk hurjaira és eszünk rostájára, már tisztultan érkeznek a hatások. Azért irtuk mi multkor azt, hogy szegény, gyalázat és örültesség volt az a káröröm, amely a hitvány néppárt parlamenti stiklijét kísérte. Azért irtuk mi, hogy feliratott a falra: Mene tekel ufazrin! És még be sem fejeződött az intó irás és már is megütötte őket, felébresztette őket, a másnap hűvösségének, intelmének szele.

Azt is megirtuk, hogy Andrassy Gyula gróf „szabadelvűsége” lelepleztetett és megismertetett.

És, ime, már ezt is látják! Már erre is felocsudtak. Mert mi történt? Mi következett a néppárti előzenére?

Hát mind összefutott a higany a higanyval, a víz a vízzel és a bor a borral. Az Andrassy arisztokratái, mánásai, a Molnár János esuhásai és a letört népról uralom Tiszai és tiszahuszárjai úgy érezték egyszerre, hogy nekik karon kell ölelniök egymást, nekik annak az országnak a eszásári akarat alá való nyűgözésére szövetkezniök kell! És ha még nem szövetkeztek nyilvánosan, megtették titokban! És ha nem hirdetik nyilvánosan, nem is tagadják azt nyilvánosan. Ez történt. Minden épkézláb embernek meg kellett arról győződnie, hogy a Tisza „szabadelvűsége” mit ért? Most minden épesszű ember megláthatta, hogy Andrassy a csuhások szövetségese!

Hát már most tisztességes szabadelvű politikusknak mi marad hátra, hova esatlakozzék?

Ezek az emberek nyíltan felkinálják beestelen, gaz lelküket Bécsnek! Ezek az emberek nyíltan teszik, hogy

kérnek Bécsből egy nemzetiszínü rongyot, hogy azzal a magyar nemzetet újból ámit-hassák.

Ezek az emberek nyíltan licitálnak a hatalomra.

Ezek az emberek nyíltan rugják fel eddigi esküvéseiket.

Ezek az emberek a „jelszavak” ellen küzdöttek eddig, amíg a függetlenségi párt botorul azokért küzdött. És ezek az emberek most nyíltan felveszik ezt az uraságotól levett rongyot, népet maszlagolai.

Ezek az emberek élethál-harecot indítottak nemzetük élethál-hareza ellen. Ezek az emberek a politikai elv és ha-zaárulás minden elképzelhető eszközt fegyverül képesek ragadni, hogy falánk pófájukat el ne vonzolhassák a hatalom kásás-talától.

Ezek az emberek, történelem és ember nem látta aljas cinizmusall és beestelenséggel törnek hazájuk, nemzetük ellen. Wekerle megy, Andrassy megy a királyhoz? Polónyi spekulál? Ugron kilép a függetlenségi pártból és egy köpéstengerből ordít erkölcsről? Ez történnék! Az történnék!

Mind semmi ez már! Mindegy dolog, mellékes dolog!

Egy itt a fő, hogy a magyar nemzet ezt a tífuszt kiállja! Ezeket a gazokat, baczilusokat lábában kiizzadja! Ezek pusztuljanak! Ezekből megszabaduljon! Az a Mene tekel ufazrin meg ne valósuljon! A felocsudók még helyrehozzhatják rut hibáikat.

És az igazi nemzet, amelynek ügye mindig egy volt a legszentebb szabadelvűséggel, egy volt azokéval, akiknek ellenségei a népek ellenségei: győzedelmeskedhessék!

Ez lesz az új korszak! Ennek az új korszaknak egy előrevetett sugara, hogy a függetlenségi párt, uralma első pillanatában megmentett az éhez-szajáknak évi 24.000 koronát. Eltörtelte a képviselőház alelnöki fizetését, mondván: a hazát ingyen kell szolgálni. Kevés, de jóvátett hiba és mégis valami biztató valamik! Folytatása következék! Árbócz.

Figyelem!

Magyar ember ne menjen Kínába.

A new yorki magyar főkonzulátus a következők közlésére kért fel bennünket:

A sanghái (Khiná) eszásári és kir. osztrák-magyar főkonzulátus tudomást szerzett arról, hogy az Egyesült Államokban azon vélemény van elterjedve, hogy Kínában könnyű és jól fizetett munka kapható, minek következtében számos osztrák és magyar állampolgár szándékozik Kínába vándorolni.

A Kínában kapható jól fizetett munkáról szóló hír a valóságunk legkevésbé sem felel meg. Ott a munkaviszonyok a lehető legrosszabbak; a vég folyton tartó válság alatti számos vállalat esdöbe jutott, az alkalmazottak, első sorban az európaiak el lettek boesátva. Sok vasuti építész, aki már khinai vasutaknál alkalmazva volt, jelenleg állás nélkül van, mert egyrészt minden állás már be van töltve, másrészt a khinaiak igyekeznek minden munkálataikat európai vagy amerikai segítség nélkül elvégezni.

Szomorú a Kínában és Japánban tartózkodó európai kézimunkások helyzete. A khinai kulik oly olesón dolgoznak, hogy a csak a magasabb bér mellett megülő európai munkás egyáltalában nem talál munkát.

NEMETH JANOS

V. CSASZARI ÉS KIRALYI KONZULI ÜGYVIVŐ, A LEGERŐSEBB ÉS LEGMEGBIZHATÓBB PÉNZKÖLDŐ ÉS HAJÓJEGY-ELARUSÍTÓ BANKAR AMERIKÁBAN, A HONFITÁRSÁK MINDEN NEVEN NEVEZENDŐ ÜGYEIBEN LEKTIISMERETLEN JÁR EL ÉS EZERT MINDENKI TELJES BIZALOMMAL CSAK HOZZÁ FORDULJON. ARBJEGYKÉRT, BORITÁKOKERT, ÉRT. VALAMINT MINDEN FELVILÁGOSÍTÁSBÉRT IERJON E CZIMEN:

JOHN NEMETH, BANKER, 457 Washington St., New York, N. Y.

A BEVÁNDORLO

2. oldal.

MAGYAROK AMERIKÁBAN.

A Verhovay-Egylet belső életéből.

Előrebocsátom, hogy jelen soraimban egyes fiókokról van szó, mert nem tartom helyénvalónak itelni ott is, ahol a dolgok állásáról nem szereztünk személyes meggyőződést. — Nem jövök mint ugynevezett „ellenség” és mint „háborgató”. Nem is ismerem senkit sem azok közül, akik a Verhovay-Egyletről ezirrekké irtak saját meggyőződésük és a 38-ik fióknak belső élete alapján. Es, nem jövök, mint titkok árulója, — amit soraim igazolni fognak — esután a helytelen és szabályellenes eljárások ellen vagyok! vagyok ésmindig leszek az egyletnek érdekeitől harszó, és a főnök ur az mondják, hogy minden rendben van, ohajtom, hogy a Verhovay-Egylet összes tagjai itéljék meg az eljárást, én pedig majd helyt állok a következményekért!

Augusztus hó 10-én levélben értesítettem a főtitkárát a következő esetről: A római 17-ik fiók szeptember 5-én magyar nemzeti zászlót szentelt (így tudom). Ezt a komédiát azonban a következő események előzték meg. Nevezetesen a zászlót megrendelő római kath. tagtársak azt óhajtották, hogy a zászlót a római kath. plébános szentelje fel. Helyesen tették. Más jogához ezzel nem nyultak, ki sem emelt vagy emelhetett volna tehát szót ellenük, ha a helybeli magyar római kath. plébános ur meg nem tagadja a felszentelést, csak azért, mert a Verhovay-Egylet tagjai vegyes felekezetiiek! A plébános ur azt mondta, hogy a püspök ur nem engedte neki meg a felszentelést. Erre összeverődött egy hármás bizottság és az egylet költségén elutazott a püspök urhoz, most már tőle kérve engedélyt. Kérdés azonban, hogy mi köze van az ájris püspöknek a magyar nemzeti lobogóhoz? Céljuk ugyan az volt, hogy a zászlót majd a templomba is bevihessék és temetés esetén is kivonulhassanak alatta, mert az amerikai egyleti zászlót — mivelhogy nem a plébános ur szentelte fel — a templomba nem lehetett bevinni. Igen ám, esakhogy a felszentelést a püspök ur is megtagadta ugyanazon alapon. Erre azután a bizottság elment a gör. kath. püspökhöz, aki azonban igenlen is, meg nem engedte nekik, viszont kikötötte, hogy csak akkor engedi meg a felszentelést, ha 35 dollár a templomra. 35 dollár pedig neki fizetnek!... Harmadszor is elment tehát a bizottság a római kath. püspökhöz, — most már a plébános ur merem hozni — a püspök most már megengedte a felszentelést azzal a kikötéssel, hogy az egylet hivatalos levelet ad, miszerint a zászlót a református templomba be nem vitetik! Ezt, 10 szó l ellen, megtagadta a 12 tagú bizottság és ismét 10 szó l ellen, elhatározta, hogy a zászló felavatására meghívja Rudnyánszky Gyula urat. Így is hirdették azt a plakátok. Amde mikor már mind-ez nyilvánvaló volt, éppen az okból, hogy egy magyar plébános, magyar fiu léte megtagadta a magyar nemzeti zászló felszentelését; egyszerre csak megváltoztatva véleményét a plébános ur és most már maga kínálta közreműködését.

Ezeket irtam én meg a főtitkár urnak, akitől a következő levelet vettem: „Beeset levelet a főnöknek küldöttem be, hogy, az, ebben az ügyben megtehető intézkedéseket azonnal tegye meg. Mert az ilyen eljárások az alapszabályok ellen vannak. Tette-e valamit a főnök ur? — majd megtudjuk. Az történt tehát, hogy egy ur, aki a főtitkárhoz tartozik, a maga kontójára, senkitől arra jogot nem kérve, elment a plébános urhoz és megint megkérte, hogy a zászlót szentelje fel. Ez az ur, eljárásáról a következő magyarázatot adta: — én magam mentem a plébános urhoz, hogy eloszlassam a félreértéseket, mert a plébános ur nem tudta, hogy a Verhovay-Egyletben nincsenek valami zsidók vagy pogányok és erre aztán elvállalta a felszentelést.” — Az előbbi határozatról felvett jegyzőkönyvet pedig, melyet három tag aláírásával hitelesített, hat nap mulva egyszerűen megsemmisítették. Az indítványozó azt mondta: ha így van, hát visszavonom indítványomat! — Azután, hogy a zászlót vették vizsgálat alá, a katonaviselt tagok a nemzeti szint nem ismerik el és kérdőre vonták a bizottságot, hogy, mint mérészt ilyen szint, nemzeti szinnek rendelni? Persze, a szerzőségnek nem akadt gazdája. Most következett a zászló ára, ez 314 dollár. A kiadások és bevételek összeszámolása után azonban kislült, hogy a zászlóra mindössze 16 dollár maradt, ebből kell fizetni a 314 dollárt! De honnét? Az egyleti pénzből! Ez könnyen megtörténhet, hiszen hiába tiltakoznak az alapszabályok az ilyen el-

járások ellen, mert mit adnak azok arra, akik ilyenkor azt szokták a tiltakozóknak mondani: „maga hallgasson! a többség dönt!” Most már kérdezem én a főtisztviselőktől: dönt a többség mindenben? Egyházi dologban is dönt? Most nem mondhatják, hogy nem voltak tájékozva. — Amint a jegyzőkönyvet megsemmisítették, az is megtörténhet, hogy a zászlót majd az egylet pénzből fizetik meg. Hiszen a „többség dönt” — azt mondja a vezetőség. Arra is feleletet kérek, hogy a serantoni (Pa.) Verhovay-Egylet 26-ik fiókjának zászlószentelésén hogyan lehettek együtt a római kath. plébános és a ref. lelkes közösen? Igen, azt már szeretnénk olvasni, szeretnők, ha valaki megmagyarázná, hogy hol van olyan törvény, amely ilyen nemes funkciót a lelkipásztoroknak tiltana? Ki azzal a törvénnyel, hadd lássa a közönség és okuljon! Végére is, mit szól hozzá a közönség, hogy a Verhovay-Egylet egy fiókjának tisztviselői szerződést kötnek egy plébánossal, hogy ha majd egy református egyleti tag meghal, nem engedik az egylet zászlóját bevinni a református templomba!

Felkérem az összes Verhovay-egyleti tagokat, itéljen mindenki afelett, amennyiben igaznak bizonyul, amit irtam — ellenkező esetben, ellenkező esetben pedig méltó leszek arra, hogy az egyletből kizárjanak. Itélje meg mindenki azt a kijelentést, hogy a 20-ik században egy magyar plébános nem ismeri a magyar nemzet felekezetiiségeit, hiszen ő azt hitte, hogy az egyletben „valami zsidók, vagy pogányok vannak.” Itéljenek afelett, hogy egy plébános ur képes volt egy egyleti főtisztviselőt szerződéssel lekötöni, hogy az egyletben élő református tagok temetése esetén, ne részesüljenek az egyleti zászló alatti temetésben! Hát nem törvényellenes eljárás ez? Hiszen az egylet alapszabályai szerint minden egyleti tag egyenlő, másképpen nem is lehet az amerikai állami törvények értelmében sem!

Hát nem pokoli magvetés ez mi közöttünk? Amig ilyenek és ezekhez hasonlók egyletünkben történhetnek, addig a közönség ne számítson előhaladásra, mert máris némelyik fiók a római kath. egyház kormányzása alatt van és egyszer csak azt fogja kijelenteni a „többség”, hogy itt csak a római katolikusok lehetnek tagok!

Az alapszabályok szerint oly taggal, — mint például velem, aki ezeket nyilvánosságra merem hozni — a többi között az is megeshetik, hogy — miután a főnök urnak volt erről tudomása — a főnök ur tehát az alapszabályok szerint engem kizoríthat az egyletből, de azért, hogy csak jót akartam az egyletnek és igazat irtam. Amde szerencsémnek érzem magam, hogy nem az autokratikus orvosok ezárjának koronája alatt élek, hanem, a mindenkit igazságos egyenlőségben és jogaiban megvédő, szabad Egyesült Államokban!

A főnök ur azt mondja, hogy a „Verhovay-Egylet rendben van”. — Hogy tudja azt, mikor nálunk a 17-ik fióknál „többségi” döntéssel elhatározták, hogy: a rend fentartására nincs szükség! Miután egy tagtárs, — aki a főtisztikarhoz tartozik! — azt mondta, hogy: „keresztül nem vihető, miszerint a rendet fenntarthatás!” Egy delegátus főtisztviselő, így törí meg az alapszabályt!

Fel kell ébrednünk! Bár nem vonom kétségbe, hogy lehetnek a hibázók között jóhiszeműek is, nekünk azonban meg kell mentenünk az alapszabályokat és ki kell irtanunk az egyletből, a vallási békéltetésétől sem visszariadó, túrheterlen abszolutizmust! A Verhovay-Egylet 17-ik fiókjának tagja

Petri János.

A BEVÁNDORLÁS MAGYARORSZÁGBÓL. Igazán örvendetes jelenségnek vettük az utolsó heteknek megcsappant magyarországi bevándorlását. Most azonban hiteles forrásból arról értesülünk, hogy ez a megcsappant magyarországi bevándorlás november havában ismét emelkedni fog, még pedig rohamosan.

A lefolyt héten mindössze ötszázkilencvenötön érkeztek Magyarországból a new yorki kikötőbe, köztük 116 magyar, 231 tót, 80 sváb, 127 horvát, 11 román. A bevándoroltak közül New York államban maradt 8 magyar, 25 tót, 8 sváb, 7 horvát, 13 román. Ohio államba utazott 19 magyar, 15 tót, 16 sváb és 10 román. New Jersey államba ment 6 magyar, 24 tót, 6 sváb, 16 horvát

és 3 román. Connecticutbe utazott 3 magyar, 3 tót, 3 sváb, 3 horvát. West Virginiába ment 5 magyar, 13 tót, 12 horvát és 2 román. Missouri államba utazott 8 magyar, 16 tót, 14 sváb, 7 horvát. Michigan államba ment 13 magyar, 18 tót, egy sváb, 20 horvát és 6 román. Delawareba egy magyar és 2 horvát ment. Illinois államba utazott 13 magyar, 32 tót, 3 sváb, 19 horvát és 6 román. Indianába ment 20 magyar, 24 tót, 12 sváb, 17 horvát és 13 román. Wisconsinba utazott 8 magyar, 19 tót, 18 sváb és 12 horvát. Coloradoba egy horvát utazott.

KLEIN JAKAB BANKHÁZAI. A karácsonyi ünnepek közeledtével Amerikába szakadt honfitársaink pénzküldeményekkel szoktak megemlékezni odahaza levő övéikről. Mint pénzküldőt melegen ajánljuk honfitársaink figyelmébe Klein Jakab honfitársunkat, az országosan ismert bankárt, akinek főüzlete: 1340 PENN AVE., PITTSBURG Pa. Fiókjületei: 207 sixth Ave., Homestead, Pa. és 16 N. Duquesne Ave., Duquesne, Pa. Ez üzleték bármelyikében honfitársaink a legpontosabb kiszolgálásban fognak részesülni. Klein Jakab az évek hossza során át bízatos pontosságával részleg az általános bizalomra.

HANGVERSENY ÉS BÁL YORKVILLEBEN. A yorkvillei magyar társas és betegsegélyző egylet MOST VASÁRNAP a yorkvillei kaszinó disztermében (216 E. 86-ik utca) hangversenyyel egybekötött táncmulatságot rendez. A hangverseny magas művészi színvonaláról a következő műsor tanuskodik: Nyitány. A zenekar, Serlegi karnagy vezetésével, Zongorajáték, Király Henriette urnő, Ének, Bunzl Frigyes ur, Humoros ének, Horváth Lajos ur Philadelphaiából, Ének, Ferenczy Janka urhölgy; II rész: Ének, Birnbaum József ur, Okarina-szólo, Guttman Jack ur, Szavalt S. Bozoky Boriska urnő, Kuplék, Horváth Lajos ur, Duett, Ferenczy Janka urhölgy és Birnbaum József ur.

Az előadást táncmulatság követi, a melyhez Serlegi karmester elsőrangú zenekara szolgáltatja a zenét. Olvasóink, ha kitünő műlévezetben akarnak részesülni, ne feledkezzenek meg arról, hogy a hangverseny vasárnap esti 8 órakor fog megtartatni.

NÉPESEDÉSI MOZGALOM A NEW YORKI 14-IK UTCÁI REF. TEMPLOMBAN. A new yorki 14-ik utca és 2-ik Ave. sarkán levő magyar református egyházban megkereszteltettek: okt. 10-én: Baranyamegye, Zaláta-i illetőségű református vallású Dani Jánosnak és Abaujmege Szepesi-i illetőségű római katolikus vallású Mezey Mariskának gyermeke, Sarolta és Veronika névre. A kereszt-szüli tisztséget Fábán Lajos és Iványi Róza töltötték be. Ugyancsak megkereszteltettek református vallású brooklyni lakos Barnóczy Ferencnek és református vallású Czikó Erzsébetnek gyermeke Etel és Mária névre. Kereszt-szüliök voltak: Krucsay Sándor és Bekényi Zoltáné. Nőjjenek nagyra az újszülöttek szülei örömeire. — ESKETÉSEK. Házassági szent szövetségre léptek okt. 10-én: Magyarország Tét-i illetőségű Pintér István, Pintér István és Úveges Erzsébet fia és Magyarország Nagykaposi-i illetőségű Nógrády Róza, Nógrády József és Onuska Zsuzsanna leánya. Tanuk voltak: Héger Antal és Borbély Antal. Október 13-án: Gyulafehérvári illetőségű Homolay Károly, Homolay Károly és Linzey Zsófia fia és Zemplénmegye agárdi illetőségű özvegy Mink Ferencné, szül. Szatmáry Julia, Szatmáry György és Tarezy Mariska leánya. Tanuk voltak: Nikolaus Károly és Spitz Adolf. Október 17-én: Avelinói illetőségű Magnóti Alfonz, Magnóti Angolo és Coceciell Karolina fia és újpesti illetőségű Brandenburg Róza, Brandenburg Antal és Erlich Johanna leánya. Tanuk voltak: Nikolaus Károly és Brandenburg Gedeon. Okt. 24-én: Somogy megye Tur-i illetőségű római katolikus vallású Boda István, Boda Ferenc és Petrovics Mária fia és Gömörmegye Szuhafő-i illetőségű református vallású öz. Letrishtet Lajosné, szül. Járdánházy Erzsébet, Járdánházy Rafael és Bartók Julianna leánya. Tanuk voltak: Nehéz József és Láng János. A kereszteléseket és esketéseket tartották tisz. Harsányi László ref. lelkes végezte. — UR-ACSORASZTÁS. A 14-ik utcai magyar ref. egyházban az újbori alkalmatosságából az Uri szent vacsora jégei november hó 14-én, vasárnap délelőtt 11 órakor fognak kiosztatni a református hívek között. — PRO-TESTÁNS ESTÉLY. Nagyszabásúnak ígérkezik a reformátusoknál teával egybekötött társadalmi estélye, mely a 14-ik utcai magyar református egyház fog megtartani november hó 6-án, szombaton este 8 órakor az E. 14-ik utca 244. szám alatt levő saját helyiségében. Az es-

KARO SYRUP kenyérrre kenve jó egy éhes férfi vagy éhes gyermek számára. Próbálja meg s meg fogja látni, mily jól ízlik. Tiszta és egészséges — TAPALALÓ ÉRTEKE nagyobb, mint bármí más szirup. Emberek, akik azt mondják, hogy másféle szirupot nem eszhetnek meg Karo-szirupból akármennyit ehetnek.

10 cent egy nagy doboz ára. KÉRJE A GROCERJÉTŐL.

FOREIGN DEPARTMENT
The Bridgeport Bank & Trust Company
PÉNZVÁLTÓ ÉS HAJÓJEGYÜZLET.
ELFOGAD pénzeket betétekre és ezen betétekre azután fizet 4 SZAZALEKOS kamatot. BETÉTEL elfogad egy dollártól feljebb és arról betétkönyveket ad. PÉNZT KÜLD az 6-hazába a legolcsóbb áron és a lehető legrövidebb idő alatt. A pénz vagy ajánlott leveleken postai vagy express money orderrel küldheti címzünkre. A nyugtát postafordultával megküldjük. ELFOGADUNK házai ügyeket, katonai, telekkönyvi, örökösödési ügyeket elintézésre, szerződéseket kiállítunk, minden ügyben szakszerűen járunk el. BANKUNK nyitva van szombaton reggeltől 9 óráig estig 8 óráig.
COR. MAIN & LINCOLN AVE. BRIDGEPORT, OHIO.

Hangverseny! Táncvigalom! Elsőrangú erők!
A YORKVILLEI MAGYAR TÁRSAS ÉS BETEGSEGÉLYZŐ EGYLET
1909. évi október 31-én, vasárnap este a Yorkville Casino disztermében (210—14 E. 86-ik utcában, 2. és 3. Ave. között)
hangversenyyel egybekötött táncvigalmat rendez.
Ezen hangversenyre a legjobb erők lettek szerződötve. — A tánczenét egy jó zenekar fogja szolgáltatni.
KEZDETE — TEKINTET NÉLKÜL A JELENLEVŐKRE — PONT NYOLCZ ÓRAKOR LESZ.
Atisztelt szülők kéretnek szoptatós gyermekeket el ne hozni, mert hangversenynél ez nagyon háborgatja az előadókat.
HELYÁRAK: 25c, 50c, 75c, \$1.00, ruhatárral együtt. Hat-cekck nincsen!

ROSETT M. Bankházai
30 év óta fennállanak
FÜZLET: 197 STANTON STREET - NEW YORK
FIÓKÜZLETEK:
477 STATE STREET, PERTH AMBOY, N. J.
145 MONTGOMERY STREET, JERSEY CITY, N. J.
22 N. MAIN STREET, WILKESBARE, Pa.
142 FEDERAL STREET, YOUNGSTOWN, O.
PÉNZKÜLDÉS, HAJÓJEGY, JOGÜZLET.

ROBERT LEWIN & CO.
14 Shmithfield St., PITTSBURG, PA.
Az Egyesült Államokban élő magyaroknak legnagyobb és legrégibb bevásárló helye borok és pálinkák számára.
Harminczéves fennállása óta a legolcsóbb, legjobb és legtisztább italok mindig itt voltak kaphatók. A rak-tár, mely Pittsburgnak látványossága, 14 SHMITHFIELD STREET alatt van. Magyarok, keressétek fel csak egyszer a megrendelésekkel a ROBERT LEWIN & CO. üzéget s meg fogtok győződni arról, hogy ott kisütőn főtt valódi törkölyt és igazi hazai szilviumot fogtok kapni. ....öt dollár felüli rendelésnél az express-költség meg lesz térítve..... A PÉNZ MONEY ORDEREN ELŐRE BEKÜLDENDŐ.

télyre a belépődíj mindössze 15 cent, de a rendezőség olyan műsört állított össze, a mely nemcsak szórakoztatni, de művelni is fogja a magyar reformátusságot.
A NEW YORKI TÁRSALGÓ ÉS BETEGSEGÉLYZŐ NŐI EGYLET szombaton, október 23-án tartotta őszi mulatságát. A „Kurucz furlang” ezúri szin-labart adták elő egy harmonikus és jól be-tanult előadás keretében. Az összes szereplők csaknem kivétel nélkül jól megállották helyeiket. Különös felemlítés érdemelnek Koszta Ákos, öz. Kertész Jánosné, Puskás József, Zsuhva Mihályné, Tóth Erzsike. A többi szereplőknek is ügyes játékkukkal jelentékeny részük volt a darab sikerében. A rendezés, s a kellemes összhang, mely az előadást a legkíválóbakk egyikévé emelte, a rendezőség, s az egylet vezetőségének érdeme. Közönség szép számmal volt nemcsak New Yorkból, hanem környékéről is. Különösen Newarkról jöttek sokan. Előadás után táncot volt, mely a hajnali órákig el-tartott. A szépen sikerült mulatság nagy-ban hozzájárult az egylet népszerűségéhez.
ÖNGYILKOS MAGYAR. Lapunk keddi száma már kikerült a sajtó alól, amikor híret vettük annak, hogy a new yorki magyarságnak általánosan ismert és be-ésült tagja: Kaveczky Ferenc a Chelsea

Péntek, o
Snitkin
dik bírós
punk ked
nagy felt
gyarság
be hozzá
gyar hon
Snitkin
fias maga
műveltség
levél közz
Fort Lajo
intézet h
Tisztelt
olvason
nösen ut
tom el, h
hoz, hogy
lyes polit
esodálkoz
gos polit
lepültek
publiká
kivételév
getlenség
mehefünk
den szab
lyozni.
egyértelm
odahaza
miért ne
dett uton
ta a magy
republiká
ban tanus
mondja ne
tunk. Ho
taltam, h
párt híve
mig a rep
lasztás ut
a esiga, v
rődik azz
örültem
levélek, v
gyar emb
het, ha e
mivel ez
azt tanul
szak legi
ügyvédség
Snitkin Á
ezen ágá
az ő meg
nevű szá
szerenesé
kásbetegs
s mint ill
a zsebébe
tötték őt.
san jóváte
kült. Özv
siratják a
éves mag
A MUD
Jersey áll
Józse Józse
halállal n
gyébe va
közkedve
alpai V
volt már
Hétfőn is
zási mun
összetörte
ban megh
Ferenc tes
négyez t
B
VALAS
bridgepor
nag foly
nileg a
fognak ve
likánus p
magyarsá
tekinti az
Mihályt
győződé
republiká
a West E
a ezért, a
küzd. Ta
gyünk egy
nemzetnek
hogy a m
End-i 3-ik
A BR
EGYHÁZ
állásának
nagy Rák

Snitkin bírójelölt.

MIT MOND FORT LAJOS ÉPÍTÉSZMÉRŐK HONFITÁRSUNK.

Snitkin A. Leonárd, a new yorki második bírósági kerület bírójelöltjének lapunk keddi számában közzétett levele nagy feltűnést keltett a new yorki magyarság körében. Tuzatszámra érkeztek hozzá a levelek, amelyekben magyar honfitársaink dicsérik a nem-magyar Snitkin A. Leonárd józanságát, férfias magatartását és jó ízlésre és előkelő műveltségre valló tapintatosságát. A sok levél közül hadd álljon itt egy, amelyet Fort Lajos jeles műépítész honfitársunk intézett hozzánk:

Tisztelt Szerkesztő Ur! Igazi örömmel olvasom a Bevándorló-t mindig, de különösen utolsó számait, és nem mulasztom el, hogy szívvel üdvözlöm Önt ahhoz, hogy a demokraciát, az egyedüli helyes politikát tűzte a zászlajára. Mindig esodálkoztam az itteni magyarok állítólagos politikai hitvallásán, mert nekünk települteknél határozott ellenségeink a republikánusok, az egy Rooseveltt Ti vadar kivételével. Mi, akik már odahaza függetlenség után eszedtünk, józanul nem mehetünk a republikánusokkal, akik minden szabad mozgást meg akarnak akadályozni. New Yorkban a „demokraciát” egyértelmű a függetlenséggel s ha mi odahaza is függetlenséget harcoltunk, miért ne haladjunk itt tovább a megkezdett uton. Gynor bíró végre megmondta a magyaroknak, hogy mit várhatnak a republikánusoktól és Gynornak a multban tanusított erőves viselkedése megmondja nekünk, hogy tőle csak jót várhatunk. Hosszu évek során én azt tapasztaltam, hogy a demokrata politikus a párt híveinek tett ígérteit be is váltja, míg a republikánus politikus ígérte a választás után semmis, a republikánus mint a eszja, visszahúzódik a házába s nem törődik azzal, amit ígért.

Örültem a Blau Vilmos ellen megjelent levelnek, mert Blau ur sem művelt magyar ember, sem képzett ügyvéd nem lehet, ha egy ügyvédtársát leherdja azért, mivel ez bünygyekkel foglalkozik. En azt tanultam mindig, hogy az ügyvédi szak legideálisabb ága éppen a kriminális ügyvédség s ha Blau urnak ellenjeltötte, Snitkin A. Leonárd ur, az ügyvédségnek ezen ágával foglalkozik, úgy azok, akik az ő megválasztását segítik elő, biztosak

lehetnek abban, hogy érdeküket jobban fogja megvédeni, mert több alkalma volt választóinak gyengéit és szűkségeit megfigyelni. Remélem, hogy a jövő héten a new yorki demokracia teljes győzelmét fogjuk láthatni. Önt, szerkesztő ur, ismételve üdvözlö tiszteelő híve, Fort Lajos.

A fenti levélhez mi Snitkin A. Leonárd érdekében csak azt jegyezhetjük meg, hogy mi, akik utána jártunk a dolognak, arról győződünk meg, hogy ez az idegen származásu fiatal ember nemcsak nagytehetségű ügyvéd, de embertársaiért melegen érző ember, aki különösen itt a város keleti oldalán, ahol a sors mostohái üttették fel tanyájukat, a bírói székben felette üdvös működést fejthet ki. Mert a szegények jó bírája csak az lehet, aki ismeri a szegények küzdelmét és nyomorát. És Snitkin A. Leonárd ismeri.

Ügyvédi nagy képzettségéről és jeles tehetségeiről maguk a bírák tanuskodnak nyílt levelekben. Előttünk fekszik egy esomó ilyen bírói kézből eredő levél. A sok közül adjuk Warren W. Fosternek, a General Session nagynevű bírájának levelét:

Kedves Snitkin Uram! Nagy örömmel hallom, hogy Önt a városi bírói állásra jelölték. Tíz éven keresztül gyakorta volt alkalom megfigyelni és megbámulni az Ön ügyvédi tehetségét és egy pillanatra sem habozom annak kijelentésével, hogy a bírói székben fényes jövő vár Önre. Az Ön tehetsége, az Ön tudása, az Ön ismerete az emberi természetnek kitünően képesítik Önt arra az előkelő állásra, amelyre kétségtelenül meg fog választatni. Mikor ezt kijelentem, nem akarok Önnek üres bököt mondani, hanem bizonyoságot akarok tenni amellett, amit személyes tapasztalatból tudok. Öszinte híve, Warren W. Foster.

Akít ily módon ajánlanak a választók figyelmébe, az a választópolgárok kétségtelenül meg is fogják választani s így a new yorki második bírósági kerület egyik bírája a jövőben kétségtelenül SNITKIN A. LEONÁRD ur lesz. Honfitársaink szavazzanak tehát a csillag alatti jelöltre.

Egyveleg.

A jóslat beteljesedve. — A népek és a történelem. — Keresek egy „megváltó” szót! — A tévétel ember lebukott — maga alá temette magát.

A török sajtó hosszan foglalkozik a zágrábi felségárulási pörben hozott ítélettel és erősen kikel annak szigorúsága ellen. Különösen a konstantinápolyi szerb lapok gyakorolnak erős kritikát. Az ifjú-törökök francia nyelvű lapja, a Le Courrier 'Orient a pör végett a magyarokat indokolatlanul erősen támadja s vezető-cikkje végén kijelenti, hogy a magyar királyi kötelessége helyrehozni azt a hibát, amit a zágrábi bíróság elkövetett. — Szórul-szóra, amint azt itt, ezen a helyen, eleve megírtuk. Amint eleve megírtuk, hogy a ravasz osztrák számítás mire irányul. Ugy történt. Magyarországot, ezt a szerencsétlen, önmagában meghasonlott, örült kucsébert, az osztrák körmönfontágnak sikerült ismét egy állítani a világ elé, mint: a népek zsarnoki elnyomóját. A galád és eszárjai parancsra készült ítéletet, melyet független horvát bíróság hozott: a magyarság rovására írják. És aztán jött az osztrák eszár, magyar királyi álarcban, jött és a magyarok rovására, kegyelmet gyakorolt. Most pedig azt mondják a népek: ime, a jó király! Ime, a Pilátus, mosván kezeit!... Mert a népek, a tömegek, olyanok, mint a napra tett vaj: elolvadnak. Olyanok, mint a szamár után kullogó nyáj; a kolomp után ballagnak. Olyanok, mint a bálám szamara: buták.

Van egy nagy fölőns. Tez hazugsággal és mégis az egyetlen igazság és földtelék! Beleírják az ő szenvedéseik, győrtetéseik és örök csalódásai. Ez a könyv: vér. Aludt vér a lapjai, itatva tömmentelen alvadtt vérről. Az ő vérukel. Vérről itatva, vérről írva. Az ő vérukel. Ez a könyv gyász, siralom és igába fagyott boszu. Az ő gyászuk, az ő siralomuk, az ő igazukba fagyott boszujuk. Ez a könyv halál. Az ő haláluk. Ez a könyv feltámadás. Az ő feltámadásuk. Ez a könyv a történelem. Az ő történelmük! És ők ezt a szent könyvet, ezt az örök könyvet: nem ismerik! Jönnek olykor tártos lelki és gigási erejű óriások, szétvetik előttük nagy, borzalmas lapjait és kiáradt onnan az ő vérukel, az ő gyászuk, az ő siralomuk, az ő boszujuk, az ő haláluk, az ő feltámadásuk és ilyenkor megremegek a föld.

De azért ők ezt a szent könyvet, örök könyvet nem ismerik. Mert ha ismernék?... Hát jöhetne-e akkor Ferencz József, a habsburgi Ferencz József, magyar királyi áruhában, a kegyelem ál-oreczájával?... Hihetné-e akkor, hogy a magyar nép, melynek legtöbb vére alvadtt abban a szent könyvben, az zsarnok volt?...

Jó, de hiszen ez mind csak intermezzo, epizód, semmi dolog. Most éjszaka van. Azt a könyvet is a sötétben, kilobbant lelkek mécsvilágánál írták. Ugy van, a hogy volt. A föld is sötétben kavargott egyveleg volt és addig sűrűsödött, míg elbirta tapadó hátán az első ősembert. És az az ősember nem halt meg! — most is él — mielőtt meghalna, a lelke, az a most rásűrűsödve kavargó egyveleg: formát fog ölteni!

Akkor pedig kitársulnak a szent, az örök, a véres könyv lapjai. Hasadó ég-kárpitok lángolása közepett, vakító fényvilág lézen és mindenki fog abban olvasni. És akkor olvasni fogják ott azt is, ami most történik a habsburgi Ferencz Józseffel és világokat inogató rettenetes szégyenharaggal meg fogják tépni, szakítani ama lapokat, süvöltvén: Népek butasága, semmissülj örökre meg!

De mikor lesz az? Messze van még az ébredés, ebből a lidérezes, gyötrelmes álomból? Kinek, hogy. A magyar népek még bizvást nagyon messze van. Szívem nem repedj meg — átjár egy irtózatosséjtem neszelése... mi azt már nem is érjük el. Az egyetlen örök Dádal, sirjaink felett fog elrohogni... Ugy kell lenni, mert a vérszívó lidérez, szívünk közepéig mélyeszi létszívó esápjait és biztosan nyergeli tört gerinczünket. Ugy kell lenni, mert zsarnokunk, ez a komoly, zord számító, ime, aljas, ripók tréfálkodásra vetemedik. Gnyos, önbizó, félelem nélkül való vigyor ül pettyhült ábrázatán és így csufoskodik:

Bukarestből jelentik, hogy szép ki-tüntetésben részesítette Ferencz Ferdinánd trónörökös az ott megjelenő „Rumenischer Lloyd” ezimű német újság Albrecht nevű szerkesztőjét. A trónörökös monogrammjával ellátott remek briliáns nyakkendőtűt küldött neki. A kitüntetett szerkesztőtől csak annyit tudunk, hogy lapja tele van magyargyűlölettel és a magyarokra szórt rágalmak miatt a magyar kormány néhány év előtt meg is vonta a laptól a kedvezményes postai szállítást jogát.

Csufoskodik? De hát kifejezi ez a szó a mi gyalázatunkat, a mi meggyaláztatásunkat, a mi meggyaláztatásunkat, tátongó, tüzes szégyensébet? Csufoskodik? Oh, ez nem szó, ez nem fogalom erre! Keresem az illóbbet, de nincs is ilyen a Vörösmarthy, Arary és Petőfi zenélő nyelvében. Ez a szó még nem született meg. De én érzem, magamban is, hogy vajudik és meg akar születni. És meg fog születni! Meg fog születni és ez a szó lesz: a magyar nép Megváltója! Meg kell születnie! — mert ha nem, akkor...

Mikor a durva anyag, érintkezik az isteni elmével; mikor a képzeteket brutálisan szétörö élet, megjuhászik az emberi ész hatalmas ereje előtt; mikor hitvány mindennapi életünk szürkeségébe és testünk sorvadásának egyhangú bugába színek, hangok, érzetek és kacajok vegyülnek, akkor keresd a művészt! Tollával, játékával, hangjával, esetjével, vagy vésőjével: Ó hozza azt! Ó a kiváltóság! Mert kiváltóság, urak és szolgák előtt egyaránt. Akik gazdaságból, vagy kenyerik véres verejtékéből élnek: mind hódolattal ismerik el, hogy a művész kiváltóságos. Megnémul előtte az erők és gyöngék koncuzsája, mert kiáradnak belőle a színek, hangok, létünk színei és hangjai, minden, amit e felmagasztosult fogalmakba rögzítettünk: szép, nemes, magasztos. Az élet javai öre ő, a művész. Ez a palladiuma, ez az ereje, ez a hivatása és ez a szent kötelessége! Al-ni ott íheltett muzsák serege élén, hirdetni és őrizni sziveink ékeit, kineseit, ereklyét.

Az, tehát, akit az arany cséngése letátorithat e magas őrhelyről, nem pap, nem ör, nem ügyvéd, hanem alkusz, vigécz, rongy üzér, áruló cseléd. Az a művész, aki a mi Kossuth Lajosunk szent hamvedre mellett még korbácsolta is sziszszenni mert, aki a szentélyben, nyomorult zsebére ütve, merészelt szentségtelen zajt okozni: az nem művész, de semmi estre nem magyar művész!

Az újságok megírják: „Pör a Kossuth-szobor miatt.” Apró, jelentéktelen híreszkék, de felesztan nyomukban a jó-érzés és a kegyelet háborgó tiltakozása.

Annyi brutális, komisz és otromba il-domtalanság bóg ki ebből a hülye hirből, hogy máglyára tetézik a tévétel embert, az ál-papot, az ál-ört, az ál-művészt. Be-végzik, elvégzik, kivégzik. Amen.

nevi szállodában agyonlőtte magát. A szerencsétlen ember a szocialista munkásbetegséggyógyító egylet pénztárnoka volt s mint ilyen, a minap az egylet pénzével a zsebében ment Brooklynba, ahol kifosztották őt. Miután a veszteséget hamarosan jóvátenni nem bírta, a halálba menekült. Özegegy és egy fogadott gyermeke siratják a Nyiregyházból idekerült 58 éves magyar embert.

A MUNKA VÉRTANUJA. A New Jersey állambeli Alpháról írja Gyurkovics József ottani levelezőnk: Borzalmas halállal mult ki a 25 éves, Veszprémmegyébe való Ponák István, aki Alphában közkezdveltségnek örvendezett. Ponák az alpai Vulcanite Cement Co. gyárában volt már régóta alkalmazva mint olajozó. Hátfőn is egymagában végezte az olajozási munkát, mikor a gép elkapta s úgy összetörte a szerencsétlen, hogy nyomban meghalt. Ponákot odahaza szülei és négy testvérei, Alphán pedig József és Ferencz testvérei gyászolják.

Bridgeporti hírek.

Közi: Rényi Jenő.

VÁLASZTÁSOK BRIDGEPORTON. A bridgeporti községi választásokra nagyban folytak az előkészületek és valószínűleg a republikánus párt győzelmével fognak végződni. Bridgeporton a republikánus párt mindig rokonszenvezett a magyarsággal és számottevő tényezőnek tekintti azt. Magyar delegátust — Koszma Mihályt — választottak és meg vagyunk győződve arról, hogy ha Bridgeporton a republikánus párt fog diadalt aratni: ugy a West End-i magyarság el fogja érni azt a célt, amiért már évek óta sikertelenül küzd. Tartson össze a magyarság, legyünk egygyé, mutassuk meg a többi nemzetnek, hogy igenis létezik magyar, és hogy a magyar igen is számít a West End-i 3-ik districtben!

A BRIDGEPORTI MAGYAR REF. EGYHÁZ vasárnap, október 31-én, fennállásának 15-ik évfordulója alkalmából a nagy Rákóczi Hall összes termeiben szí-

nielőadással egybekötött fényes emlékünnepélyt rendez. Az estély műsora a következő lesz: Ünnepi nyitány: előadja a Ref. Énekkar, megnyitó-beszéd, tartja: Dezső János, magyar dalok, éneklő Hajdu Margit, testületek üdvözlése — kvar-tett — előadják: Czákó Lajos, Bodnár András, Molnár János, Jesztrebi Sándor, az egyház vázlatos története, elmondja: Nagytiszt. Harsányi István lelkész ur, szülő-ének, előadja: Gyenes Lidike, a walesi bárd, zongorakísérett mellett szavalja Kenyhercz Mairiska, Fohász, éneklő a Ref. Énekkar; ezt követi a Rendelőóra, Almásy Tihamér egyfelvonásos vigjátéka, amelyet ügyességéről és szakavatottságáról már oly rég ismeretes Bölcs házy Ferencz tanított be az ő nagy tudásával. Sugó: Kecskeméthy Béla. — A darab főszereplői: Dezső Jánosné, Ladomérszky Jolán, Lengyel István, Farkas János, Bányai István, Kerekes Lajos, Szántó József, Barta Jenő, Kerekes János stb. — A programmból itélve az ünnepegy gyönyörűnek ígérkezik és nem mulasztjuk el felhívni erre a magasztos ünnepegyre a bridgeporti magyarság figyelmét.

A M. K. I. KÖRE folyó hó 24-én tartotta fényesen sikerült tea-estélyét, amelyen a kör tagjai majdnem teljes számban jelentek meg. Folyt is a tréfás játék és eszmeesere a legvidámabb hangulatban, jól is érezte magát mindenki, de a kör vezetősége meg is tesz mindent, hogy mindenki, aki ezeken a teaestélyeken megjelenik, otthonosan érezze magát, no meg olyan jó teát, mint aminőt Kasza Pólka tud főzni, alig lehet kapni Bridgeporton és a kiszolgáló Barci Juliska meg olyan édesen tudja kínálni azt a lemosott teát, hogy igazán, aki soha nem ivott teát, valószággal kedvet kap hozzá. A megjelentek közül felemlítjük a következőket: Muszi Mariska, Kasza Pólka, Fábán Cziklike, Tóth Lidike, Pasztonyiczky Mariska, Ráski Zsuzsika, Csuka Katalin, Simon Margit, Ratzemberger Piroska, Ladomérszky Jolánka, Kurimai Rózsika, Pálfi Jolán, Déri Teréz és még sokan mások.

FÉNYES ESKÜVŐ. Folyó hó 23-án esküdtött örök hűséget Báfta (Ungm.) születésű Balogh Gábor ungmegyei pallói születésű Szanyi Mariskának, a Pine St-i református magyar templomban, Varga Lajos és Nyisztor Sándor tanuk jelenlé-

tében. Az esketési szertartást nt. Harsányi István lelkész ur végezte. Az esküvőt fényes lakoma követte a kis Rákóczi Hallban, ahol a M. K. I. Köre testületileg vett részt. A lakodalmi ebéd valóban magyáros volt és a vendégekkel megtelt asztalokhoz a vőfélyek a szokásos rigmusai-kkal hozták a sok jónál-jobb ízű magyáros ételeket. Felkőszöntőkben sem volt hiány. A felkőszöntők sorát Rényi Jenő nyitotta meg, aki a M. K. I. Köre nevében bueszött a menyasszonytól, mint a kör lelkes tagjától, kérve őt, hogy ezental sem feledkezzék meg arról, hogy magyar és arról sem, hogy a Pine St-i ref. magyar egyházhoz tartozik, és legyen annak továbbra is lelkes és buzgó híve.

ZÁSZLÓSZENTELÉS AZ EAST SIDE-ON. A Szt. László királyról elnevezett első magyar tót iparos kör f. hó 24-én magyar zászlót szentelt fel, ami valóban impozáns, lélekemelő és gyönyörű ünnep keretében történt, bár a pánszlávok már jó előre hirdették, hogy ezt meg fogják zavarni. De hála a magyarok istenének és a vezetőségnek, melynek élén főt. Major D. plébános ur állott, hogy a pánszlávok e terve dugába dől, mert a menetet ezvilbe öltözött rendörök őrizték, akikről a gyáva pánszlávok megfutottak. Az ünnepi szent misét főt. Major ur ezelebrálta és ékes szóló nyelven ismertette a magyar zászlót; a beszéd oly szívhezszóló és megindító volt, hogy a lelkes közönség Merva Joe magyar-tót ügyvéd ajánlatára 3-szor Hurrah-t kiáltott az angol zászlónak; de ezer torok ezerszer kiáltott falrengető éljent a magyar zászló láttára. Lélekemelő és soha el nem felejthető jelenet volt az, amikor a magyar-tót közönség nagy lelkesedéssel énekelte a magyar himnuszot, szózatot és a Kossuth-nótát és amikor egy lelkes magyar, Fertelmes János fellélt és tót nyelven tolmácsolta magyar érzelmeit és arra kérte a megjelent ünnepi közönséget, miközben a magyar zászló rojlijait esőkolgatta, hogy bár már eljőné az idő, hogy üzenné Kossuth Lajos fia, hogy el kell menni, mindnyájan az édes magyar hazáért szívvel-lellekkel áldoznánk fel életünket és vérünket és elmennénk!...

ELJEGYZÉS. Gyenis László, a bridgeporti magyar ifjuság kedvelt és művelt tagja jegyet váltott Angéli Ionkával. Mi

ARGO
Gloss Starch

szabadon hagyott keményítő a fűszeres fiókja alatt magába szedi a port és a sóporeket — akkor azután a maga fehérneműje szürkés-fehér, vagy sárga lesz.

ARGO A TÖKÉLETES KEMÉNYÍTŐ A MOSÓDÁK RÉSZÉRE — MELEG VAGY HIDEG KEMÉNYÍTÉSRE.

is szívvel üdvözljük és sok szerencsét kívánunk a jegyes párnak.

VÉGZETES SZERENCSETLENSÉG. Folyó hó 25-én Horváth Lajos honfitársunk mindkét kezét elvágta a gőzmozdony. A dolog úgy történt, hogy Horváth a délutáni órákban egy órai időre az American Tube and Stamping Co.-ba sietett; de a gyárból az árut kivívó train épp akkor robogott be, mikor az 1 órát futta. Horváth nem akart késni, a kapcsoló alatt akart átmenni az uton, de szerencsétlenségére, mert a mozdony épp akkor indult meg, mikor kezét a sinekre tevő és rögtön elvágta mindkét kezét. A sérülte a gyár autójában kórházba szállították. Horváthnak az ő-házában felesége és gyermeke van.

ESKÜVŐ. Troll József pápateszéri születésű bridgeporti lakos nőül vette (Kajár, Györm.) Édli Erzsébet hajadont a római kath. templomban. Az esketési szertartást főt. Neuhirer Ödön apátplébános ur végezte. Tanúk voltak: Troll Vince, a B. Rákóczi M. B. S. Egylet főtitkára és Fűrész Marton. Az esküvőt fényes lakoma követte Fűrész Marton házánál, ahol a vendégek tiszteletére nagy lakoma volt; a felkőszöntők sorát Troll Vince kezdte, mint a vőlegény testvére, aki a szülők távollétében a házasság szentségét ismertette az új párral, kívánván nekik hosszantartó boldog életet. A lakodalmak a késő éjjeli órákig a legvidámabb hangulatban és derült jókedvben tartott.

A BEVÁNDORLO

A magyar bevándorló és az amerikai magyaros érdekek szentelt folyóirat.

Megjelen minden KEDDEN és PÉNTEKEN. Szerkesztő és kiadó: SINGER MIHÁLY. Szerkesztőség és kiadóhivatal: 327 EAST 13th STREET, NEW YORK. Telefonszám: 4350 ORCHARD.

FŐKIRÁDOK: Pittsburg, Pa., Chicago, Ill., Passaic, N. J.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK: New York város és Kanada egész évre... \$4.- For the United States, 1 year... \$3.00 Magyarország egész évre... \$3.-

THE IMMIGRANT

A periodical devoted to the interests of immigrants from Hungary and of Hungarian Americans.

Issued every TUESDAY and FRIDAY. Edited and published by: MICHAEL SINGER. Editorial Rooms: 327 East 13th St., New York. Telephone: 4350 ORCHARD.

BRANCH OFFICES: Pittsburg, Pa., Chicago, Ill., Passaic, N. J.

SUBSCRIPTION RATES: For New York City and Canada, 1 year... \$4.- Egyesült Államok egész évre... \$3.00 For Hungary, 1 year... \$5.-

Entered as second-class matter January 3, 1905, at the Post Office at New York, N. Y. under the act of Congress of March 3, 1879.

SZILÁNKOK.

Kohányi ur, a Szabadság szerkesztője, lapjának mult pénteki számában megszólalt. Nyilván még a esőtörtéki mór hatása alatt állott, mert józan észsel alig irta le volna azokat, amiket leirt.

Leírta pedig azt, hogy az ő lapja nemcsak most, amióta hivatalos lett hü esztőlővává a Verhovay-egyletbeli Kövérnek és társainak, hanem hü esztőlővává vált mindig. Kohányi Thimér ur valószínűleg sohasem olvassa el a saját lapját. Mert ha elővásná, akkor tudná, hogy akkor, amikor más volt a hivatalos lap, a Szabadság igenis szidta Kövéreket a rogyásig.

Kohányi ur a Bevándorló ellen is fordul és ennek szerkesztője ellen. Revolverezőknek nevez bennünket, mert mi ingyen védünk meg nyolcezer munkást a Szabadság ellen, mely fizetésért e nyolcezer munkás megmontónak szolgálatába szegődött. Ejnye, ejnye, Kohányi ur, valamikor azt hittük Önörről, hogy Ön okos ember is, ért is az újságírás mesterségéhez. Nem szép dolog Öntől, bennünket ennyire kiábrándítani.

Villamos gyorsasággal haladunk odahaza az abszolutizmus felé. Ferencz József mindent akar: hivatalnok-minisztériumot, békéltető-minisztériumot, csak hazafias kormányt nem akar. Az abszolutizmus utjára lépett öreg napjaira. Talán megéri még, hogy az abszolutizmus éjszakájából a függetlenség hajnala fog hasadni a magyar nemzetre!

Nagy szót mondott George Gordon Battle, a new yorki demokrata párt főügyészjelöltje. Nagy szót mondott és igazat. Azt mondotta, hogy a legtöbb idegenszarmazásút, köztük a magyart is, azért ítélék el, mert nem bírván az angol nyelvet, nem képes védekezni. Battle írásba foglalta azt az ígérteét, hogy megválasztása esetére a főügyési hivatal minden egyes osztályában magyar tolmácsot fog alkalmazni. Magyarok, fogtok-e november másodikán George Gordon Battle-ra szavazni?

Már megint háborus híreket boesátnak világgá a bécsi burgból. Az orosz-olasz barátságot Ausztriának háborúra való kihívásának jellemzi az osztrák császári trón várományosa. Tán csak nem akar megint magyar pénzen újabb ágyukat vásárolni, hogy ezeket később a magyarok ellen felhasználja?

Hearst Randolph Vilmos tudvalevőleg minden esztendőben más hivatal után szalad. Az idén New York város polgármestere akarja lenni. Erre vonatkozólag kedves kis tréfa fog most a nép száján. Egy jelölt beállít egy családhoz, hogy a férfit politikai hitvallását kitudja. A család fő ninesen odahaza. Az asszonny kérdezi: kire fog szavazni a férje? — Mi köze hozzá az urnak? — feleli az asszony. — Hearstre fog szavazni? — kérdi újból a jelölt. — Hearstre? — Hiszen erre bármely esztendőben szavazhat, miért szavazna rá éppen az idén?

Pénteki nagy számunkra és ennek „Vasárnapra” című tartalmas szépirodalmi mellékletére felhívjuk a magyarság figyelmét. A pénteki nagy szám minden újságélárusítónál kapható. Ara 5 cent.

AMERIKAI DOLGOK.

Letartóztatott rendőrkapitány. John Dulfer brooklyni rendőrkapitányt letartóztatták, mert egy közrendőr a rendőr-állomáson úgy agyba-föbe vert, hogy elvesztette eszméletét. A kapitány azt mondja, hogy a rendőr részeg volt, s több tanuja van, hogy a tettét jogos felháborodásában követte el.

Magyar és amerikai leányok harcza. Egy new brunswicki szivargyárban sztrájk tört ki. A gyárban többnyire magyar lányok dolgoznak, akik megtagadták és megverték a velük dolgozó néhány amerikai leányt, mert ezek nem akartak velük tartani. A rendőrség több sztrájkolót letartóztatott.

Az islipi gyilkosság. Az islipi erdőben nemrég feltalált női holttestről megállapították, hogy az gyilkosság áldozata lett; a gyilkost már el is fogták Frederick Gebhardt, alias Otto Müller személynében, aki férje volt a meggyilkottnak, s aki e házasságával bigámiait követelt el. A férj megvallotta az asszonynak, hogy van másik törvényes felesége és gyermeke, s el akarta őt hagyni. A meggyilkolt asszony, akit Luther Annának hívnak, a beismerés dacára is ragaszkodott az emberhez, s kérte, hogy ne hagyja őt el. Ezzel való félelmében, hogy a nő őt a bíróságnál fel fogja jelenteni, kicsalta az asszonyt az erdőbe, s ott agyonlőtte. A gyilkos holtétét vérebeke segítségével nyomozták ki.

Dinamitmerénylet. Indianapolisban, Ind., a város négy helyén kedden hatalmas bombarobbanások történtek, melyek a közelükben levő épületekben súlyos károkat okoztak. A megrongált épületek Speckelson építésvállalkozó tulajdonai, s a rendőrség azt hiszi, hogy a bombamerényleteket munkások követték el boszúból, mert Speckelson ellensége a munkásunióknak.

Gaynor örültje. Egy ember, akiről a rendőrség megállapította, hogy ő dr. Fichter, a 147 W. 126-ik utcából, állított be kedden a Knickerbocker-trószth helyiségébe, s azzal lepte meg a bank tisztviselőit, hogy ő senki más, mint Gaynor, akit most választottak polgármesterré. Ragtón ki is nevezett egy ott ügylegő barátságos idegent köztisztvisági felügyelővé évi 75.000 dollár fizetéssel. Ugy látzik, azt hitte, hogy a városháza van, mert azt követelte, hogy magánirodájába vezessék. Egy rendőr el is kísértc a szerezéséltent a legközelebbi rendőrállomásra, hol a szolgálattve rendőrtisztnek felajánlotta a főparancsnoki állást évi 50.000 dollár fizetéssel. Ez utóbbi, ahelyett, hogy elfogadta volna a fényes ajánlatot, kórházba vitette az ajánlatlevet, hol megállapították, hogy elmezavarttal van dolga.

A szeptemberi bevándorlás. A héten kiadott jelentés szerint szeptember hónapban 67.619 bevándorló érkezett az Egyesült Államokba. Ezek között 41.145 férfi és 26.474 nő volt. Ebből a számból 1207 bevándorlót deportáltak.

A bevándorlók között 1292 magyar volt.

Most hétfőn 4300 bevándorló érkezett be, akiknek negyedrészé Ellis Islandon maradt. A fülkék, hol a visszatartott, deportálásra, s kihallgatásra váró bevándorlókat tartják, zsúfolásig meg vannak telve. A bevándorlási hatóságra nagy munka várakozik.

Leány az apa ellen. Punxutawney-ben, Pa., Kunzelmanné asszony atyja, W. Jones elfogatását eszközölte ki azzal a feljelentéssel, hogy ez feleségét, a felje-

lentő anyját évekkel ezelőtt megölte. Mindaddig csak a fenyegetésektől való félelmében hallgaltott.

Beteg bevándorlók. Washingtonban a héten a kereskedelemügyi minisztériumban tanácskozás volt a betegen érkezett bevándorlók betegápolási költsége ügyében. A tanácskozáson kimondták, hogy a kikötői bevándorlási hatóság által a kórházban elhelyezett betegek ápolási költségeit, — ha ezt az illető beteg megfizetni nem képes — a hajóútasaságok tartoznak viselni.

A rágalmazás iskolája. A jelenlegi polgármesterválasztási harc egyik a legpiszkosabbnak, melyekről a választások történetében valaha hallottunk. A jelöltek nem a saját érdemeik, rátermettségük behozonyításával, hanem az ellenjelölt lepszikolásával akarják a szavazókat a maguk részére hódítani. A rágalmazásban elüljár a rágalmazás iskolájának megteremtője, Hearst, aki előtt semmi sem elég szent ahhoz, hogy a rágalom piszkos sarával el ne borítsa. Dühe különösen Gaynor ellen fordul, mert érzi, hogy vele szemben el kell buknia.

Gaynor mögött becsületes munkában eltöltött, 35 éves, szelplően mult áll, a tehetség és jellem mintaképe, amit Hearst is elismert mindaddig, míg Gaynor a polgármestri jelöltséget el nem fogadta. Ettől fogva a legképtelenebb, ocsmány vadak egész özönét zúdította Gaynorra.

A számos vádak egyike az volt, hogy Gaynor nem volt lelkiismeretes, jó bíró. Ezt esattanósan megczafolja a bírák működésének megvizsgálására kiküldött parlamenti bizottság véletlenül most kiadott hivatalos jelentése, mely szerint Gaynor végezte a 17 bíró részére kiadott munka egy ötöd részét. Ezenkívül megállapították, hogy a Gaynor által hozott határozatok 74 százalékát a felsőbb tanács jóváhagyta. Egyetlen más bíró sem tud ilyen eredményt felmutatni.

Ha minden bíró ilyen alaposággal, lelkiismeretességgel végezte volna dolgát, amint azt Gaynor bíró tette, akkor több, mint kétfélmillió dollár lehetett volna New York adófizetői részére munkadíjakban megtakarítani. Azonkívül sokkal kisebb lett volna a felelőzések száma.

APPALACHIA, VIRGINIA First National Bank ELSŐ NEMZETI BANK Tőke és felesleg 50.000.000 dolláron felül. Három százalékot fizet évente januárius és július elsején. Bármily összeggel számlát nyithat s minden letétet bármely pillanatban visszafizetünk. Ez a bank nagy testületek tulajdona, amelyek Wise Countyban vannak üzemben és milliónyi dollárokat képviselnek. A deponált pénze tehát teljesen biztos és bármikor visszavonható. Miután bankunk NEMZETI BANK, az Egyesült Államok kormányának felügyelete alatt áll. E. J. Prescott, H. F. Whitehead, G. Jenkins, elnök, alelnök, pénztáros.

DETROITI MAGYAR ORVOS: Dr. HERBERT LEO volt császári és királyi ezredorvos. TITKOS BETEGSÉGEK SZAKORVOSA 2225 JEFFERSON AVE., WEST DETROIT, MICH

Dr. Farkas D. János, 315 Market St., McKeesport, Pa. Magyarországi és amerikai egyetemet végzett orvos, elvállal mindenféle betegségek gyógyítását. IRODAI ÓRAK: Délután 9 órától 11-ig. Délután 1 órától 3-ig. Este 7 órától 9 óráig. TELEFON: P. & A. 800.

KISS EMIL HAJÓJEGYET VEGYÉ MEG BANKKARNAI 104 SECOND AVE. NEW YORK

DR. KIRÁLY BÉLA KERESZTÉNY GYÓGYINTÉZETE 123-5 Street, McKeesport Pa. Gyógykezelék a saját intézetemben mindennemű betegséget, úgy nőknél mint fű fiaknál kës, fájdalom és elátás nélkül. Haskéregérlelt, rákot, jóindulás mellett, operáció nélkül végbélbajokat. Férfiaknál és nőknél 8-10 nap alatt folyásokat és sebeket, amelyek más orvosok kezelése alatt hónapokat vesznek igénybe. LEVÉLBELI MEGKÉRÉSEKBEK EMLITSÉK A „BEVANDORLO”-T. Minden bizalmas levélre bizalmasan válaszolok.

A NAGYVILÁGBÓL.

A czár Olaszországban. Az orosz czár befejezte két napos olaszországi látogatását, mely minden baj nélkül megtörtént. Érzékeny bucsut vett az olasz királytól, s királynétől, megígérve, hogy nem sokára ismét látogatást tesz a czárnéval, aki igen szeretné látni barátinójét, az olasz királynét.

Az orosz és olasz külügyminiszterek nyilatkozatot tettek, melyben kijelentik, hogy a czár és olasz király látogatása megerősítette a két ország között levő barátságos viszonyt, valamint javára szolgált a világbeke ügyének is.

A visszautazásnál a czár biztonsgára megkötötték az óvintézkedéseket, s megerősítették a vonatra ügyelő katonai csapatokat.

Uj balkán-szövetség. Ferdinánd bolgár király és a szerb trónörökös hétfőn Kruschetwatzban programszerűen találkoztak, hosszabb tanácskozás végett. A szerb király betegsége miatt nem jöhetett el a tanácskozásra. Azt hiszik, hogy a tanácskozásból egy uj balkán-szövetség fog megkeletetni.

Békepolitika a marokkói ügyben. Az uj spanyol szabadelvű kormány hadügy-minisztere kijelentette, hogy eltérőleg elődje politikájától, az uj kormány minden el fog követni arra nézve, hogy a marokkói háborút mielőbb befejezze, s a békét helyreállítsa.

Ito herceget meggyilkolták. Hirobumi Ito herceget, akit Japán legnagyobb államférfijának, a japán Bismarcknak neveztek, egy fanatikus koreai Mandsuriában lelőtte. A merényletet a gyilkos akkor követte el, midőn a herceg a karbini vasuti állomásról leszállt, hogy az orosz pénzügyminiszterrel találkozzék, akivel fontos külügyi dolgokról akart tanácskozni. A herceg a merénylet után husz percetel meg halt. A merénylőt a rendőrség azonnal elfogta, s ez azt a vallomást tette, hogy a tettet hazafiságból követte el, s hogy megboszulja néhány barátja halálát, akiket a herceg koreai kormányzója idejében kivégeztetett. Ito volt a megalotója a jelenleg Japánban uralkodó kormányrendszernek.

Az olasz-orosz találkozás. A francia sajtó különbözőképpen kommentálja az olasz és orosz uralkodók találkozását. Némely része azt állítja, hogy az egész nem egyéb, mint Iswolski orosz külügyminiszter boszúmeve az osztrák külügyminiszter, gróf Aehrenthal ellen, s hogy Oroszország módot találjon megtróló rendszabályok alkalmazására Ausztria ellen Bosznia és Hercegovina anektálása ügyében.

Az elemek pusztítása. Mexico déli részében viharral párosult felhőszakadás tört ki, melyet huszonegy napi esőzés előzött meg, s mely iszonyu pusztításokat okozott emberéletben, természetben, s épületek megrongálásában. A kár meghaladja a tízmillió dollárt. Egész falvak és városok kerültek a víz alá. A kormány segélykérőit indította.

A helyzet Görögországban. A görög hadsereg körében létrejött katonai szövetség oly erős, hogy a király akarataival is dacolni képes. Erre mutat az, hogy a hercegnek a hadseregben viselt állásáról le kellett mondania, bár a király ezt elengedte.

Az osztrák költségvetés. Az osztrák képviselőházban kedden terjesztették elő az évi költségvetést. — A kiadások 672.874.869, a bevételek 662.364.192 dollárral vannak előirányozva. Bilinski pénzügyminiszter a hadsereghez szükség-

ges beruházásokra 64 millió dolláros kölcsön felvételét javasolja.

Howard tábornok halála. Howard, aki az egyetlen élő tábornok volt az amerikai polgárháboruban résztvevő tábornokok közül, a héten Burlingtonban, Ut., meghalt. Az elhunyt 79 éves volt.

Osztrák csatakiáltás. A Bécsben megjelenő „Waterland” című lap, mely szoros összeköttetésben van Ferencz Ferdinánd trónörökösével, egy nagy szenzációt keltő cikkben azt írja, hogy a raceonigi olasz-orosz uralkodó-találkozás háborút fog hozni Európára. Az a körülmény, hogy Olasz- és Oroszország Balkán-érdekeiket azonosoknak deklarálták, nem egyéb, mint kihívás Ausztria ellen.

Elvesztett hadihajóterv. Az angol hadügyminisztériumban nagy izgatottságot kelt az a körülmény, hogy az Inveicible, a világ egyik legnagyobb hadihajójának titkos tervrajza megfoghatatlan módon elvesztett. Attól tartanak, hogy a tervrajz jogosulatlan kezek birtokába kerültek.

Forradalom Athénben. Athénben katonai forradalom tört ki. Körülbelül harmincz tengerésziszt táborúttó a fejeváltár előtt, honnan nem mozdulnak el addig, míg a kormány követeléseiket nem teljesíti, mely bizonyos katonai reformok behozatalából, s néhány, a hadsereg élén álló főiszt elmozdításából áll. Ez utóbbiak közt van György herceg is. Bár a lázadó tengerésztisztek száma csekély, de mögöttük áll a katonai szövetség, mely körülmény nekik teljes hatalmat kölcsönöz. Azt hiszik, hogy a kormány kénytelen lesz a követeléseket teljesíteni.

Uj dán kormány. Az uj dán kormány megalakult a radikális vezérpolitikus, M. Zahle elnöke alatt. Ez az első radikális kormány Dániának. Az uj kormány tagjainak legnagyobb része eddig nem vett tevékeny részt a politikában.

Az uj berlini rendőrfőkapitány. A berlini rendőrfőkapitány, Stubenrauch, állásáról leköszt, s helyébe Jagow kormánytanácsost Potsdamból neveztek ki.

Borbély-iskola A NOSSOKOFF-FÉLE legbiztosabban juttat kenyerhez. 6-8 hét alatt kész borbély, (sörész, kórom-, vagy arczapólo lehet bárki). 1405 Penn Ave., Pittsburg, Pa.

EGYETLEN MAGYAR PENYKÉPESZ DOWNS STUDIO 9 W. MAIN STREET, UNIONTOWN, Pa. Magyarok, keressétek fel.

Duyava Mihály, New Salem, Pa. BANKAR ÉS HAJÓGYÁR. Két száz kronát (40 dollár) 85 centért hazaküld az ó-hazába. Szerződéseket kiállít, peres, örökösödési és katonai ügyeket lepostonásban lebonnyolít. OKIRATOKAT EGY DOLLARBERT ALLIT KI.

Dr. R. A. GANS, New Salem, Pa. Egyedüli magyarul beszélő orvos a vidéken, sok évi kórházi gyakorlattal. Telefon: 310-12. Magyarok, keressétek fel bizalommal.

First National Bank, NEW SALEM, Pa. Az egész környéken a legmegbízhatóbb és legdrágább takarékpénztár. Kiadja a penzt felmondás nélkül. PONTOS LEKÍSMEKRETES.

MORRIS FORST CO. 200 Shmithfield cor. 2nd Ave. Pittsburg, Pa. Amerika legnagyobb és Pálikaháza. A mi áraink legolcsóbbak, legdrágábbak, Pálikáink legjobbak. Tessed minden rendeléshez mellékelni a pénzt. Pénz küldhető posta money order, Express, vagy ajánlott levélben. Minden 5.00 dolláros rendelésnél mi fizetjük a szállítási díjat keletre New Yorkig, nyugatra Chicagoig. Chicagoon vagy New Yorkon túli államokba csak 10.00 dollár és azon felül rendelésnél fizetjük teherárunkat külvé a szállítási költséget. KÉRJEN ARJEGYZÉKET. Üzletvezető: ANDREJKOVICS BELA. Czim: MORRIS FORST CO, 200 Smithfield cor. 2nd Ave., Pittsburg, Pa.

SZABÓ LAJOS postamester CHROME, N. J. és VIDÉKE EGYEDÜLI MAGYAR KÖZJEGYZŐJE. HAJÓ- ÉS VASUTI JEGYEK TÖRVÉNYES ÜGYNOKE. Pénzszállítás Európa bármely részébe. Az Egyesült Államokban engedélyezett Money Orderen szállítok, hol \$10.000 óvadék van letelve. Minden reám bizott törvényes ügyeket a legszakszerűbben elvégzek. Tanácsot és utbaigazítást ingyen adok. CZIM: LOUIS SZABÓ, Chrome, N. J.

Haz It v Bécs Ó, ja Kádt Pör Budapest nak idején, né Kossut nek odaitól ték, hogy teryét talál János szob első díjat, arra, 700.000 iránt, illetve pert indító men, hogy suth-szobor va 6t illet kivitel jog óta húzóda budapesti keresetvéve itéletégg bez a kir. ratlan külkor egy m arra fany képzelt di Lele Budapest dőket lepi Az egyik másik Ad. Lina, 30 é kedés mia A két elv kerítette Ver Józse szerepelt, szerzte é nek, aki tatkozott, s amikor külföldi asszonyt, só stázió Absteig Q idegen vi azzal lep Kijelente tudja a le Ó majd a ge, jó is utzára b kezdetén több azor rendőrség meztette nek foly tartóztat mozza. Sz Budapest elnököt, zálogban ütés érte sa széper D Arad. rüen ter tett a pe mos ter seket ké miatt mi Bácsal viselőtes községi Balkár bolesmeg hülye en vonatkoz adni nem anyagok Bals. sghem kompról családót Irtózy Nagy gabirája nap föl észleli — lö irtóza meg a k nem hoz ségi elüt mert az kezében nem haj nyában zést, hog ké leve nán má szont a löte sol gely, de

Hazai dolgok.

Szüretj dal.

Itt van az ős, itt van újra,
Bécs a szüret dalát fujja,
Ó, jaj, szegény Magyarország:
Kádba teszik, — letapoSSák!

Pör a Kossuth-szobor miatt.

Budapest. Nagy feltűnést keltett annak idején, hogy a fővárosban felállítandó Kossuth-szobor-pályázat eredményének odaítélése után egyes lapok kisütöttek, hogy bár a zsüri Róna József pályavételét találta legjobbnak, mégis Horvay János szobrászművésznél ítélték oda az első díjat. Róna József szobrászművész arra, 700.000 korona tőke és járulékaival, illetve a pályadíj odaítélése iránt pert indított a főváros ellen azon a címen, hogy a Budapesti felállítandó Kossuth-szoborra hirdett pályázat alkalmával őt illette volna az első díj és ezzel a kivétel joga is (?)... A mintegy másfél év óta húzódozó perben most ítélt első fokon a budapesti kir. törvényszék, amely Rónát keresetével természetesen elutasította. Az ítélet még nem jogerős, mert Róna felelősségét a kir. táblához... Mindenesetre pártatlan különlegesség ez a bolond eset, amikor egy magyar művész (szegény tatár!) arra fanyalodik, hogy kipörölje magának képzelt díjszögét.

Leleplezett leánykereskedők.

Budapest. Veszedelemes leánykereskedőket leleplezett le a budapesti rendőrség. Az egyik Vér József 29 éves pénzér, a másik Ádám Mihályné, született Dertsch Lina, 30 éves magánzó, aki leánykereskedés miatt már többször volt büntetve. A két elvetemült ember fangos módon kerítette hálója alá a gyantalan leányokat. Vér József állandóan mint vőlegényjelölt szerepelt. A menyasszonyokat Ádám szerezte és kávéházakban mutatta be Vérének, aki előkelő bankhivatalnoknak mutatkozott be. Nagyon komolyan udvarolt s amikor a leány barátságát megnyerte, külföldi kéjtudásra hívta meg a menyasszonyt. A szerelmes pár utazásának első stációja Berlin volt. Itt randesen az Absteig Quartierben szállottak meg. Az idegen világban a pénztelen leányt ekkor azonnal leleplezte meg, hogy leleplezte magát. Kijelentette, hogy neki pénze nincs, nem tudja a leányt eltartani, neki kell keresnie. Ő majd ad módot arra, hogy mint feleség, jó ismeretségeket kössön, esetleg az utazásra is ki kell menniük. A leányok kezdetben természetesen ellenkeztek, később azonban beletörődtek a sorsukba. A rendőrséget egy elesébitett leány figyelmeztette Vér úzletre. A rendőrség ennek folytán a veszedelemes főpinczért le tartóztatta, Ádám Mihályné pedig nyomozza.

Szell Kálmán szelítés érte.

Budapest. Szell Kálmán volt miniszterelnököt, Andrassy-párti korifeust, a Jelzőbank igazgatóját, a napokban szelítés érte. Betegen fekszik, de gyógyulása szép halad.

Difteritisz-járvány Aradon.

Arad. A difteritisz Aradon járványszerűen terjed. A városi főorvos jelentést tett a polgármesternek a betegség rohamos terjedéséről és sürögő óvintézkedéseket kért. Az elemi iskolákat a járvány miatt mind bezárták.

Iskolák államosítása.

Bácsalmás. Bácsalmás nagyközség képviselőtestülete elhatározta, hogy az összes községi iskolák államosítását kéri.

Talált ember.

Balkány. Már ilyen is van, mert a szabolesmegeyi Balkányban egy 30 év körüli hülye embert fogtak el, aki származására vonatkozólag semmiféle felvilágosítást adni nem tud. Elmémszerűl csakis a nyers anyagokat akarja elfogadni.

Halálos szerencsétlenség.

Balsa. A szabolesmegeyi Balsa községben Szabó Szabó Mihály gazda a kompról a Tiszába esett és belefullt. Nagy családot hagyott hátra.

Irtózás az iskolától a Felvidéken.

Nagyberezna. A bereznai járás főszolgabírája érdekes jelentést terjesztett minap fölöttes hatóságához. Sajnálattal észleli — írja, — a népek az iskolától való irtózását. A büntetések nem hozzák meg a kívánt eredményt. A tankötelesek nem hozhatók össze az iskolában. A községi eljárásságok e téren tehetetlenek, mert az új végrehajtási törvény következtében a mulasztási büntetések be nem hajthatók. Az egyik tanító beadványában ama kívánságának adott kifejezést, hogy a tanköteleseket a csendőrökkel vezetessék az iskolába. Nagyberezna már jobb az állapotok, de ott viszont a komoly munkát hátráltatja a fölötte sok szünet. Ott nemcsak a Gergely, de a Julián-naptár szerinti ünnepeket tartják, hanem az izraelita ünnepeken sem lehet szó komolyan a tanításról, mert a nagyszámú izraelita gyermekek mind távol vannak s ezekkel együtt nagy számú távolmaradnak a nem izraeliták is.

Nagy nyerevények.

Beregszász. Fortuna istenasszony hőseges szarujából Beregmegyére is cseppent egy kis istenáldás. Megerősítést nyert hírek szerint egy beregszászi kereskedő „első hazai” sorsjegye 600.000 koronát s egy munkácsi közigazgatási tisztviselő az osztályorszájékon 120.000 koronát nyert.

Egy híres betyár halála.

Debreczen. Hosszapályiban meghalt minap hetvenkét esztendőskorában Katona Gábor, Dobos Gábor rablóbandájának egyik legrettegettebb alakja. A múlt század hetvenes éveiben Debreczen és környékét állandóan rettegésben tartotta egy betyárbanda, amely itt a vidéki erdőségekben rejtőzött. Vakmerőségük nem ismert határt. Napirenden voltak a rablások, gyilkosságok, gyújtogatások. A debreczeni nagyvásárra érkező kúpepeknek valóságos rémei voltak a zsványok, akik megtámadták őket, s aki pénztét vonatodott odaadni nekik: az a halál fia volt. Öreg emberek még jól emlékeznek rájuk. A lakosságot, nagy félelem fogta el már csak a neveik hallatára is. A vezérük Dobos Gábor volt. Hatalmas legény, aki egymaga öt emberrel is elhánt. Nem kevésbé híres tagja volt a bandának Katona Gábor, aki idevaló volt Debreczenbe. 1871-ben csináltak meg azt a bravurt, hogy Debreczen határából a Pallagról fényes nappal elhajtottak vagy tíz lovat. Keresték, kutatták őket mindenfelé, de sehol sem találtak rájuk, úgy el tudtak bujni a hatóság elől. Később azután nagynehezen ők is esendőrökre kerültek, mint a Bogár-fiúk. Dobos Gábort és Katona Gábort 35—35 évi fegyházra ítélt a törvényszék, amit ki is töltöttek. Mikor a börtönből kiszabadultak, tisztos polgári foglalkozásra adták mindketten magukat. Dobos Gábor sertéskereskedő lett Nagyváradon. Hogy él-e még, azt nem tudják. Katona Gábor Hosszapályiban gazdálkodott.

Lázadnak a gáborjaniak!

Gáborján. Gáborján községben zendülés volt. A lakosság ugyanis beszélt, hogy a letartóztatottaknak Nagyváradra, a fogházba való szállítását megakadályozták. Reggel, amikor Valló József esendőrhadnagy rendelkezésére a negyvenhárom, gyanu alatt álló gáborjánt el akarták szállítani, a falusiak megrohanták a községhezát, de a kéznél levő tizenhárom esendőr szoronyrohammal szétkergette a tömeget. Itt említjük meg, hogy a főbűnöst már kinyomozták egy Titi Mari nevű cigányasszony szemében: ez kiállította el elsőnek: —Dobjátok a tűzbe Dudásékat! Ezek a gyújtogatók! Szabó Lajos gazdát azért tartóztatták le, mert 90 koronát nyomott az egyik esendőr markába, csak hogy rajta ne kereskedjen.

Képviselőválasztás Iglón.

Igló. A Günther Antal volt igazságügyminiszter lemondása folytán megiresegett iglói mandátumért megindult a küzdelem, melyben a néppárt is részt mérészel venni. A függetlenségi jelölt győzelme azonban biztos.

Kaposvár bélyegzője.

Kaposvár. A város tanácsához Kielből Brüll Jakab aláírással levél érkezett, a melyben az illető bélyegző lenyomatokat kér. A tanács a levelet a rendőrségnek adta át, mert azt hiszik, hogy kieli kívándorlási ügynökök hamisítás czéljából kéri a bélyegzőlenyomatokat, melyeket már több város megküldött.

Rákóczi-síremlék.

Kassa. A kassai székesegyházban II. Rákóczi Ferencnek állítandó síremlékre hirdett pályázat bíráló zsürije ülést tartott a városligeti iparsarnokban, ahol a pályázó művészek terveket felállítottak. A zsüri konstátálta, hogy a pályázatra a kitűzött határidőig a pályamunka érkezett be, s így azokat kivétel nélkül bírálat alá veszi. A terveket előbb bemutatták a saját képviselőinek, aztán közszemlére teszik a nagyközönség számára.

A tátrai vasút.

Lőcsé. A földmivelségi miniszter a csorbató—barlangliget—tátrai villamos vasút kiépítését illetőleg az építési munkák vállalkozójával a szerződést megkötötte. A miniszter értesítette erről Szepes vármegye közönségét. A tervezett vasútvonal, amelynek harminczkét kilométer a hossza, a Tátra idegenforgalmát nagyban elő fogja mozdítani.

Elveszett a bucsun!

Máriapócs. Máriapócsban egy Bírvas Flóri névű széplaki leány, aki bucsusokkal ment oda, nyomtalanul eltűnt. Lordberer Sándor nagykalálai lakosnak szintén nyoma veszett.

Halálos elgázolás.

Miskolc. A fülek—miskolezi vasútvonal feleli állomásán minap éjjel nagy szerencsétlenség történt. A tehervonaton — mely éjjel érkezett be — Vavrek Bertalan fiatal fékező tett szolgálatot s amint leugrott tolatás közben a kocsirol, hogy a két teherkocsi összekapcsolja, lába elcsuszott, a kerekek alá került s ezek az egész test hosszában áthaladtak rajta. A szerencsétlen fiatal ember teste irtózatossáronesokban feküdt a sinen.

Új templom.

Munkács. A munkácsi izr. hitközség vezető férfiai között mozgalom indult meg aziránt, hogy a hívek igényeinek megfelelő díszes, modern és kellő nagyságú templomot építsenek.

Nagyróce küldöttsége.

Nagyróce. Nagyróce város közönségét igen érzékenyen érintette az a főtanár-gyalás, melyen az itteni kereskedelmi iskola igazgatója, Gyulay és volt tanára, Makkfalvy, ügyét tárgyalták. A róceiek az iskola jó hírnevét veszélyeztetve látják s a polgármester vezetésével küldöttséget tisztelegtek az alispánnál Rimaszomban s memorandumot nyújtottak át neki, melyet az elnöklő alispán a közigazgatási bizottság aznap tartott ülése elé terjesztett. Azt kérelmezik ebben, hogy Gümör-Kishont vármegye törvényhatósága szerezzen elégtételt a megruhozott iskolának és igazgatójának. A közigazgatási bizottság rokonszenvvel fogadta a küldöttség előterjesztését és meggyőző érvekkel indokolt kívánságát.

Hivatásának áldozata.

Nagyvárad. Nagyvárad urti közönségének részvéte mellett temették el Schiller József dr. cseffai járásorvost. A szimpátiikus fiatal orvost néhány nap előtt hozták be Cseffáról — akkor már halálos beteg — a nagyvárad közönségébe. Tífusza volt, amit egy kis betegőtől kapott. A cseffai járásban ugyanis tífuszjárvány lépett fel, sok megbetegedést történt és az okozta azt, hogy az orvos az orvosi hivatását tartotta szem előtt és magával mitsem törődve, nem járt el elővigyázatosan. A betegséget ő is megkapta és a pusztító, romboló kór néhány nap alatt végzett vele. Különös, hogy a szerencsétlen fiatal ember elődje, Kemény Jenő dr. ugyanilyen tragikus körülmények között pusztult el.

A nagyvárad népszanatórium.

Nagyvárad. A belügyminiszter leiratban arról értesítette a főispánt, hogy a nagyvárad tüdővészellenes egyesületnek népszanatórium létesítésére huszeder korona államsegélyt engedélyezett s ezekívül az egyesület állandó évi állami szubvenzióját, nyolcezer koronára emelte fel. Ennek következtében a népszanatórium építéséhez már a jövő év elején hozzálatnak. A sanatórium létesítéséhez a belügyminiszter segélyén kívül mások is nagyobb áldozatokkal járultak. Rimanóczy Kálmán műépítő díjtalanul készíti a sanatórium terveit, Nagyvárad város ingyen adja a vízvezetékét, a csatornázást és a villanyvilágítást az intézet részére, mások az építéshez szükséges téglát és faanyagot ajánlották fel ingyen. A sanatórium udvarának és környékének parkirozni fogják.

Épülnek az iskolák.

Neszvény. Komárommegyében egyre másra épülnek az iskolák. Legutóbb Neszvény község állított fel, nem is egy, hanem egyszerre két iskolát.

Tífusz Nyiregyházán.

Nyiregyháza. Tífuszjárvány lépett fel Nyiregyháza város területén, s a hatóság a legkihatóbb intézkedéseket tette meg a járvány elfojtására, melynek oka a rossz ivóvíz és hiányos csatornázásokban keresendő.

Pozsony pótadója.

Pozsony. A pozsonyi városi számvevőség minap terjesztette a tanács elé jóváhagyás végett a városnak 1910. évi költségvetési előirányzatát. Az előirányzat az ide kiadásoknak 130.430 koronával való emelkedését eredményezi. Ennek folytán megállapítja az előirányzat, hogy az eddigi 34 százalékos pótadóval szemben 9 százalékos emelkedés mutatkozik.

Halálos baleset a bányában.

Rákosbánya. A rimamurányi vasműrészvénytársaság rákosbányai telepén nagy szerencsétlenség történt. A munkások delután a vaskövet fejtették a tárnában, mikor Janiga András és Carraro Antal leszálltak s a lazán álló bányafák közül négy vagy öt darab lehuzhat a két munkás fejére. A két fiatal ember koponyáját összetörték a fadarabok s mire kiszállították a bányából, mind a kettő meghalt. Különösen a szép olasz fiú: Carraro Antal halála keltett nagy részvétet, mert ez beteg anyja és vak atyja s három kis testvére egyetlen támasza, kenyérkeresője volt.

A sátorlajuhelyi sikkasztás.

Sátorlajuhely. A város képviselőtestülete Farkas Andor árvaszéki ülnök elnöklésével ülést tartott, amelyen tudomásul vették a vizsgálóbíró átiratát, mely szerint Valkovszkyt, a sikkasztó városi pénztárosát már átszállították a rabkórházba. A polgármestert a Valkovszky-ügy izgalmai megviselték és erre való tekintettel kétheti szabadságot kért. Kérését teljesítették s helyettesítésével Farkas Andor árvaszéki ülnököt bízták meg. Azután tudomásul vették a helyettes polgármester jelentését a sikkasztásra vonatkozólag.

Bácskai történet.

Szabadka. A szabadkai piaczen Keryajszky Száva mészáros egy disznóöléssel leszurta Marodics Száva titkosrendőrt, a délvideki legügyesebb nyomozóját. Marodics egy korezmái bieszkász folytán le akarta tartóztatni Keryajszkyt, mire ez dühében eszmájából előrántotta kését és Marodics lágycékába döfte.

Egy hadnagy öngyilkossága.

Székesfehérvár. Schmidt Sándor 17. honvédelmi vezredbeli hadnagy minap délelőtt fél tíz órakor öngyilkosságot követett el. Délelőtt felment a kaszárnya egyik legénység szobájába, hogy az ujjonczokat a Mannlicher-fegyver használatára kioktassa. Egyszerre minden bevezetés nélkül kiküldte az ujjonczokat a szobából, fölállt az egyik ágyra és egy Mannlicher-fegyvert az álla alá helyezve, kardjával megrántotta a ravaszt. Nyomban meghalt. Tettéknek okát nem tudják.

Kossuth Szolnokért.

Szolnok. A napokban érkezett le Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszternek Szolnok város közönségéhez intézett azon leirata, melyben tudatja, hogy a szolnoki

Nők és férfiak!

Nekünk van a legnagyobb orvosi gyakorlatunk a magyarok között az Egyesült Államokban és Kanadában. Sok év óta férfi és női betegségek gyógyításának szenteltük magunkat. Kik alapos, lelkisiméletes gyógyulást keresnek akavartott, tapasztalt európai orvosoknál, — kik alaposan vizsgálnak, kezelnek sziv, tüdő, ideg, máj, gyomor, vese, hólyag, bőr, száj, szem, fül, orrvégtagokat, nem, gyermekeséget, aranyér-, kövszénybántalmat, vérmegezet, hágyadágot, húgyúty, bélféreg és bármily titkos betegséget, — azok bizalommal forduljanak hozzánk. Mi rövid idő alatt kezelünk mindennemű titkos, belső és külső bajokat, daganatokat (mirigy, torokdaganat), vérhajókat, elgyengült fertőt, impotenciát, ifjúkori hiányt a köldökcsont következményeit és mindennemű nemü betegséget. Jelszavunk: a beteg alapos és lelkisiméletes kezelése, annak megelőzése. Ha a bajt gyógyíthatatlannak találjuk, azt kezeletre nem vállaljuk el és őszintén megmondjuk. Gyógykezelésünk teljesen fájdalom nélkül és nem akadályoz senkét munkájában; ezeket együnkünk évente. Hátcséret forduljon hozzánk; ez semmibe nem kerül, ha leve van, főjön azonban, ne ha lassan hoznapra. Ha személyesen nem jöhét, írja. Fel vagyunk szerelve legújabb villanyos készülékkel, Röntgen-sugaras géppel (mely a test keresztvágatait teszi lehetővé) és a jelenkori orvosi tudomány minden legújokétele-selb eszközeivel. Vizeleletelmélet állomásunk: mérgeket gyógy-szerekben nem alkalmazzunk. Mi New York Államban törvényileg be van-nyunk jegyzve.

Dr. Landes, Dr. Rankin, Dr. Rogor, Dr. Shattuck, orvosok a Bécsi Orvosok Intézetében. 140 E. 22 STREET. NEW YORK CITY. Szék és Lexington Ave. között. RENDELÉS: Reggel 9-től este 8-ig. VASARNAP: Reggel 9-től d. u. 4-ig.

Democratic Party advertisement featuring a star logo and a list of candidates for Mayor, Comptroller, President of the Board of Aldermen, Justice of the Supreme Court, Sheriff, County Clerk, District Attorney, Register, and Coroner for the Borough of Manhattan. Candidates include William J. Gaynor, Robert B. Moore, John P. Galvin, Charles H. Truax, John J. Delany, Francis K. Pendleton, George F. Roesch, Christopher D. Sullivan, James J. Hagan, George Gordon Battle, John L. Goldwater, Joseph Haac, Julius Harburger, George F. Shrady, Peter P. Acritelli, and Edward T. McCrystal.

S. G. ROVNIANEK & CO. advertisement listing prices for various goods like pálinka, rum, and spirits. Also includes a list of American Borek Gallona prices.

Advertisement for Joseph Major Myers, a real estate agent, with contact information for Philadelphia and New York.

Advertisement for Klein Jakob, a banker, with contact information for Pittsburgh and Duquesne, Pa.

Advertisement for Szabadalmakat (Patents) and Herzog Zsigmond, a patent agent, with contact information for New York.

Vertical text on the left edge of the page, including page number 'ber 29.' and various small notices and advertisements.

nagy állomástól az új állami Tiszahidig a városban keresztülhúzó fúteza újra való kikövezésének a költségeihez az államkincstár hozzájárul. Kossuth leiratát a városban nagy örömmel fogadták, mert a két kilométer hosszú utat újra való kikövezése fogja megadni Szolnoknak az igazi városi jellegét.

A tolvaj feleség.

Zirc. A zirci esendőség táviratilag értesítette a főmestert, hogy Renner Mátjáné fenyőfői magánzó, ellopva férje 12.000 koronás takarékpénztári könyvét és 1800 korona készpénzt, megszökött és állítólag Fiumén át Amerikába akar utazni. A rendőrség az elfogatás iránt intézkedett.

Ugocsa megyei választások.

Nagyszöllös. A múlt héten tartott vármegyei közgyűlésen árvászeki elnök Komáromy Lajos, szolgabíró dr. Újhegyi Sándor, árvászeki jegyző dr. Lator Géza választották meg.

GYASZROVAT.

Tódorffy Domokos, m. kir. kuriai bró, 61 éves korában a fővárosban meghalt. — Fiedler Ferenc köz- és váltóügyvéd, hercegprímási uradalmi ügyész, életének 65-ik évében elhunyt Esztergomban.

Magyarországi törvénycsarnok.

Vázsonyi ügyvéd ördögössége. — A szép Mariska már nem kerülhet hurokra. — A gyermekszermű grófot felmentették. — Mikor az uszortát a törvényt védi. — Színházról a dutyiba.

A szabadkai gyilkosság ügye csak november elején került főtárgyalásra, de a vádlottak egyikének sorsa máris, váratlannal eldőlt. Minap tárgyalta ugyanis a szabadkai törvényszék vádlottaként a vádlottaknak a vádirat elleni kifogásait. Vázsonyi Vilmos dr. előterjesztése alapján a vádatanács a bünteléstől és a bünteléstől elmentette Klein Pál Lipót budapesti pénzügyi igazgatót, aki hónapok óta letartóztatásban volt, szabadlábra helyezte, és az ellene folytatott eljárást megszüntette. A vádatanács a többiekre nézve így határozott: Jánossy Aladár gyilkosság bűntette miatt, mint tettest; Haverda Máriát és Vojtha Antal pedig nem mint felbujtókat, hanem csak mint bűnszereplőket helyezte vád alá. Így tehát Vojtha és Haverda Mariska feje fölül elmúlt a halálbüntetés veszedelme.

Mi is ismételt emlékeztünk arról a szenzációs bűnperről, mely botrányos vádjával egy előkelő arisztokrata család tagja ellen folyt immár két év óta. Nyáry Rezső gróf, főrendiházi teremtést, ugyanis a kir. ügyészség azzal vádolta, hogy a bajnok-utcai elemi iskola serdületlen leánynevelője ellen erkölcsellen merényletet követett el. Ebben az ügyben a napokban tartott zárt tárgyalást a budapesti törvényszék és országos szenzációjú ítélet hozott, amennyiben a grófot felmentette a gyalázatos vád alól. Érdekes a felmentő ítélet megokolása, a melyben a bíróság kimondta, hogy a két leánynak, akik közül az egyik 8, a másik 9 éves, vallomási egymagukban véve bizonytalanok, mert a gyermekek rendszeren összetévesztik a látottakat a képzeltekkel, gyakran hozzátévesztik vagy elvesznek abból, amit láttak, s megtörtént tényként adják elő azt, amit önmagukra szüngeráltak, sokszor nagyszókból és diésekvésből is állítanak olyan tényeket, amelyek nem felelnek meg a valóságnak. Ha a gyermekeknek ezen vallomását valamely külső körülmény támogatná a lényegére nézve, akkor el lehetne fogadni valónak, de ilyen nem merült fel, sőt olyan adatok merültek fel, amelyek sok tekintetben meggyengítik ezen gyermeki vallomások bizonyítói erejét. Így a többiek között az az állítás is, hogy a vádlott délután 3 óráig 6 óráig egy háromemeletes bérházban, ahol 17 lakó van, a kapu alatt követte el a vádbeli eseményt. Ez az állítás lehetetlen, mert nem tételezhető fel a vádlottról, hogy egy ilyen nagy bérházban a kapu alatt kövesse el ilyen dolgot s olyan helyzetbe hozza magát, hogy a járőrelők rajtakapásánál ki legyen téve. Az egyik tanu, P. Juliska utána lesett a vádlottnak, mikor ez a kapu alatt az egyik leánnyal enyelt, de semmi bűnös eseményt nem tapasztalt s csak azt látta ez a tanu, hogy a vádlott pénzt adott a kis leánynak. Gyengíti a tanuk vallomását az a körülmény, hogy gróf Nyáry Rezső a gyermekeket nagyon szerette, mert a saját gyermekei elhaltak. Az utjába kerülő gyermekeket megajándékozta és ez a szeretet

beteges hajlammá fajult nála. A környékbeli szülők előtt közismert volt a vádlottnak ez a beteges hajlama s a szülők úgy nyilatkoztak felőle: „Ez egy elmebajos ember, hagyjuk békében!” A bíróság most már ehhez hozzávéendőnek tartotta a vádlottról adott elmeorvos szakértői véleményt. Ezen vélemény szerint gróf Nyáry Rezső degenerált alkoholista, kinek lényegesen korlátozott eszelelményeit nem a belátás vezeti.

Pompásan jellemzi a hazai uszorosozóvetkezetek szemérmetlen garázdálkodását az alábbi bűnügyi eset. Jellemzi azonban a hazai törvények lehetetlen hiányosságait is, melyek valósággal szentesítik ezeket a nyilvános rablásokat. Olvasóink előtt a következőket ismertettük ezt: Egy nyugalmazott huszárhadnagy két évvel ezelőtt 5000 korona kölcsönt vett fel a kisiparosok szövetkezeténél és ezen kölcsön fejében leköötötte havi nyugdíját a szövetkezet javára, sőt megengedte azt is, hogy a szövetkezet 6000 korona erejéig az ő nevében életbiztosítást kössön a saját javára a gazdák biztosító szövetkezeténél. A szövetkezet 14 hónapon keresztül zavartalanul fel is vette a huszárkapitány havi 90 koronát kitévő nyugdíját. Ekkor a huszárkapitány elszámolásra hívta fel a szövetkezetet. A szövetkezet adott is elszámolást, de ezt a huszárkapitány nem közzönte meg. A szövetkezet ugyanis kijelentette, hogy a kapitány még 4800 koronájával tartozik neki, dacára annak, hogy 14 hónapon keresztül havonta 90 koronát már lefizette. A kölcsöntvevő erre uszorosozóként tett feljelentést a szövetkezet ellen. Feljelentésében előadta, hogy ő a kölcsön felvételé alkalmával 5000 korona helyett mindössze csak 3923 koronát kapott kézhez, a többit pedig levonták üzemelés, kezelési költség, információs költség s egyéb címeken. A kir. ügyészség vádat emelt a szövetkezet vezérigazgatója, Höffer Mihály ellen uszorosozóként. A tárgyaláson a vádlott igazgató nem vette tagadásba a levonásokat, de kimutatta ezekből, hogy azokat ő az alapszabály értelmében köteles volt levonni. A bíróság, miután meggyőződött arról, hogy a vádlott által eszközölt levonások mind az alapszabály értelmében történtek, ez alapon a vádlottat vétségének vádjával felmentette. A felmentő ítélet ellen a kir. ügyész felebbezést jelentett be.

Minap este érdekes letartóztatás történt az egyik budapesti színházban. Az inspekciós detektívnek feltűnt, hogy egy igen elegánsan öltözött fiatalember nagy gyanusán viselkedik. Igazolásra szólította és kiderült, hogy az illető veszedelmes lakásfosztogató, aki éppen az egyik helyen ejtett szakmányát prédálta. A fiatalbent bevitték a főkapitányságra, ahol letartóztatták. Njebauer Nándor a neve, huszonegy éves és nagyon veszedelmes ember. Az a taktikája, hogy rendszeren szombaton délelőtt bérel ágyat olyan lakásban, ahol sok az ágyrájáró munkásember. A lakás árát egy hétre előre kifizeti, ami által bizalmat kelt maga iránt. Előadja, hogy ő éjjeli munkás, nyomdász és azonnali aludni kíván, mert tíz óra után munkába kell mennie. Akkor aztán megvárja, míg a munkából jövő fáradt emberek elaludnak és sorra kifosztja a ruhájuk zsebét.

Magyar Lloyd.

Végre néhány lépés a magyar gazda érdekében! Öntöző-csatornák az Egyesült Államokban. — Magyar bánya német pénzén. — Az ungvári szüret. — A magyar csipke és csipkeverés. — Új vasutak.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület legutóbbi tanácsán több olyan fontos kérdéssel foglalkozott, melyeket, ha megvalósítanak, a magyar gazdatársadalom érdekei javára tényleg üdvös dolgot eszeleksenek. Kiemeljük első sorban azt a tervet, mely szerint a magyar gazdák részére olyan intézményt akarnak létesíteni, amely jó áron segít azokat termésük eladásához, szükség esetén pedig olcsó és uszoramentes hitellel meg segítségre. Nagyon fontos ez azért is, mert ily módon kiragadhatnák a magyar gazdát a körmonfont gabonavégzeket karmából, akik meggazdagodnak a gazda üzleti járulékoságából, mialatt a gazda kénytelen kezébe vándorbotot venni és Amerikába vándorolni: ugyanezért helyes az a tervbeviteli intézmény is, amely a gazdák állatvásárait közzétételével előmozdítja. Itt is meg kell védeni a gazdát a borspekulációk ellen. — Örvendetes az is, hogy nem hagyják aludni a tőzsde megrendszabályozásának kérdését sem!

Magyarországon, ahol minden erőnek a nagy nemzeti cél érdekében: kimélnie kell egymást, türelmetlen már a börtének szabadalmazott játékrablása a nagykereskedők javára, a gazdák és kiskereskedők ellen.

Még az antimilitaristák is örömmel üdvözölnék bizonyára azt a tervet, hogy — ha már a gyűlölt közös hadseregbe kényserítik a magyar fiukat, elvonva őket a munkáskezeket követelő földtől; a sok osztrák hülyeség mellett, legalább naplopás közben, a föld helyes és újszerű művelésére is tanítsák. Kívánatos tehát, hogy a gazdasági egyesület eme kérésének ezélszerűsége a mohos és lágygyú osztrák generálisok koponyáiban is megértésre találjon.

Hiszünk, hogy sikerülni fog a gazdasági egyesületnek, az eladott Egyke-mozgalomnak is újabb és hatalmas lökést adni. Az Egyke ellen való küzdelemben — ha a magyar társadalom nem aludna — az egész országnak egyesülnie kellene! A magyar nép körében elterjedt ama szokás, hogy csak egy gyerek legyen, nehogy a kis vagyon megoszolják: a magyar nemzet és Magyarország öngyilkosságát jelenti. Ellenkezőleg, korlátlanul kell a magyarnak szaporodni, hogy a sok oláht kiszorítsa hazájából, mely a magyar. Az Egykével azonban azok fogják elnyelni a magyart is, meg az országot mert azok nagyon szaporak!

Helyeselni kell azt is, hogy a napról-napra fejlődő gazdasági tudomány (mely megháromszorozza a föld termelő erejét!) műszavait magyarba átültetik és a népet, népies előadásokkal annak az al-dados megtanulásába vezetik. — Elismerendő terv, az élesztő és a szesz hamisítókainak széleskörű, a nép előtt való leleplezése is, mert ily módon fegyvert nyer a nép, hogy gaz gyilkosaitól, akik italába öntik a halált: védekezni tudjon. — Végül idős és derék elhatározás, hogy jövőre Magyarországon az egész világ részvételével: szeszipari kiállítást rendezzenek.

Ezekkel foglalkozott a magyar gazdák budapesti tanácskozása és szívből kívánjuk, hogy mindezeket a munkás és nemzetmentő magyar nép javára minél előbb meg is valósítsa! — Azonban az Amerikába jutott magyar gazdák is okulhatnak mindebből!

Az Egyesült Államok északi államai-ban már évek óta fáradoznak oly öntöző-csatornahálózat létesítésén, amelynek segítségével nagykiterjedésű terméketlen területek volna a mezőgazdasági művelésre alkalmasakká tehetőek. Eddig 7 millió acre (280.000 hektár) területen sikerült ily öntözőcsatornák létesítése és mintegy 130.000 hektárnyi parlagföldnek öntözhetővé tétele most van folyamatban. A legnagyobb nehézségek Nebraska, Wyoming és Idaho államokban merültek fel, azonban nagy áldozatok árán ezeket is sikerült legyőzni és az Unio eddigelő teljes száraz, terméketlen vidékeken gyorsan terjed a mesterséges öntözés nyomán a mezőgazdasági kultúra. Kanadában a Pacific-vasut r-t. létesített egy millió font sterling költséggel öntöző-csatornákat mintegy 3 millió acre-nyi, tulajdonát képező, azelőtt teljesen kopár területen, amelyet most 2900 angol mérföldnyi hosszúságú csatornahálózat szel át s ahol a vasutársaság pár év alatt másfél-száz ezer új farm telepítését tervezi. Az 1906. évi öntözési törvény alapján az ilyen csatornaépítési munkálatokat a kanadai kormány is támogatja.

Berlinben részvénytársaságot alapítottak rézérc bányászatra és feldolgozására. A társaság székhelye Berlin, s első sorban egy mévelés alatt levő erélyi rézbányát fog megszerezni.

Ungvárott a hivatalos szüretet október 18-án állapították meg.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter a régi magyar csipkeverés felélesztése és művészi irányban való fejlesztése érdekében a múlt évben a magyar királyi iparművészeti iskolával kapcsolatban csipkeverő iskolát létesített.

Három ugynevezett csipkeverő tanfolyamot is szervezett a miniszter a vidéken. Nevezetesen Besztercebányán, Marosvásárhelyen és Hosszafalun.

Bányász Menyhért vállalkozó meg akarja építeni az ugocsa helyi érdekű vasutat. A vasut 43 km. hosszban Halmiból indulva Akli, Dabolez, Gyula, Tamásváralja, Batares, Turucz, Nagygerceze, Kányaháza, Bujánháza, Lelencze, Tartoloz, Bikszád községeket érintené. A

AJÁNDÉK ANYÁDNAK

AZ APÁDNAK, A FELESEGEDNEK, A MENYASSZONYODNAK ÉS TESTVÉREIDNEK!

ÚJÉVRE ÉS

KARÁCSONYRA

KÖZELG AZ AJÁNDÉKOK UN-

NEPE, ÉS ÉPPEN EZERT ÖSSZE-

SZEDTÜNK 200 DARAB AJAN-

DEKOT EGY CSOMAGBA.

200 drb csak 5 dollár

Előre csak 2 dollárt fizet, a másik három csak akkor fizeti, ha megkapta a csomagot és megvan elégedve vele. Ha nem tetszik, küldje vissza és mi rögtön visszaküldjük a pénzt. . . . .

Mi van a csomagban:

Egy tízevi jótállás melletti tüz-arany óra.
Egy tüzarány óralánc.
Egy gyémántkőves gyűrű.
Egy női tüzarány nyaklánc medálival.
Egy harmonika.
Egy revolver.
Egy tájtépkippa (görbe szárral).
Egy kés, olló, kefe, hajkefe.
Egy borotva, szappan, pamacs.

Egy írógép, 200 betűvel.
Egy bajuszpedró, hajszkefe, új-évi kalendárium.
Egy dohánytartó, pénztárca ap-örpénznek.
Egy bugyelláris bankótartónak és még sok szép és hasznos ajándék, összesen 200 darab.

HA CSAK EGY IS HIÁNYZIK BE-

LÖLE, UGY NE RÖSTELJE VISZ-

SAKÜLDENI. A PÉNZÉT VISZ-

SAKAPJA.

Jól vigyázzon a címre:

CHICAGO NOVELTY CO.

Unity Bldg., Room 701, Chicago, Ill.

Tegyen ajánlott levélbe 2 dollárt, vagy küldjön egy money ordert és mi rögtön küldjük az árut.

MONOPOL KAVÉHÁZ

RÓTH PÉTER Mgr.
NEW YORK, 145 MASODIK AVE., A KILENCZEDIK UTCZA SARKAN.
Kifutó ételek és italok. Kifutó ételek és italok.
A MAGYAROKNAK KEDVENCZ TALÁLKOZÁSI HELYE.
MINDEN ESTE ELSŐRANGU ZENEKAR.

Magyar gyógyintézet Pittsburgban.

Felhívjuk mindenkinet figyelmét arra, hogy mindenféle titkos és belsei baj teljes kigyógyítását elvállaljuk, ugyint: Tüdő, szív, vese, gerince és fejfájás, agylágyulás, kopasság, mérgező daganatok, vérzések, fehérfolyás. Mindenféle férfi és női titkos betegségeket a legrovidebb idő alatt kigyógyítunk a legszigorúbb titoktartás és jóllás mellett. Sok oly gyógyítás lett már reánk bízva, ahol más orvosok nem segíthettek. Gyengítő éjjeli kifolyásokat gyógyítunk rövid idő alatt, ugyint: elgyengült férfierőt rövid idő alatt kigyógyítunk. Szevedjen bárki bármily megnevezhető bajban és ha személyesen be nem jöhet, írja le baját lelkiismeretesen és mi azonnal adunk tanácsot.

Trodai órák mindennap reggel 9-től esti 9-ig, vasárnap délután 3-ig. — Szerdán és szombaton reggel 9-től esti 9-ig.

DR. REGAN EUROPA MEDICAL CO.,
720 PENN AVENUE, PITTSBURG, Pa.

Egyedüli magyar
gyógyszertár:
Fayette megye és
vidéken

R. A. OLESCHAK,
25 Broadway,
Magyarok, keressék fel bizalommal.

Mindenféle hazai
nyosabb árukban
kaphatók

törvényhatósági bizottság 200.000 koronával hozzájárulást szavazott meg. Halmi, Akli, Dabolez, Gyula, Tamásváralja, Batares, Turucz, Jisgerceze hozzájárulási határozatait (összesen 260.000 korona összegben) pedig jóváhagyta. — Lévatól Bakabányáig, illetve Egerig; a m. kir. államvasutak Léva állomásából kiágazólag Garamlók, Besse és Rendve községek érintésével a zsitivölgyi h. é. vasut Zsitivafödemes állomásáig vezetendő szabványos nyomtávú h. é. vasutvonalon szintén új vasutat fognak építeni.

Olvasóinkhoz.

DR. VASVÁRY W. JENŐ ur, lapunk volt segédszerkesztője, pittsburgi irodánk élére állott. FABÓK VINCZE ur new brunswicki irodánkat, FEHÉR JENŐ ur pocahontasi, RÉNYI JENŐ ur bridgeporti és TÓTH PÁL ur passaicai irodánkat vezetik. Mindezek az urak teljhatalmu

LUX GÉZA

30 BROADWAY, UNIONTOWN, Pa.
Magyar csárda. Izletes ételek és italok kaphatók. A honfitársak igazi magyar cigányzene mellett elmulathatnak.

Dr. Rosenthal Adolf,

SEC. NAT. BANK, UNIONTOWN, Pa.
Egyedüli magyar orvos a vidéken. Budapesti és bécsi egyetemeken végezte tanulmányait. Minden betegségnek kezelését elvállalja.

Dr. P. SCOTT,

MAGYAR FOGORVOS
Seaton Building, Uniontown, Pa.
RENDEL naponta 9-től 12-ig, délutáni 1 óráig 5 óráig.

Dr. H. F. WONDERS,

MAGYAR ORVOS
Fyógyít szem-, torok- és gégebajokat.
FIRST NATIONAL BANK ÉPÜLET 405, UNIONTOWN, Pa.

megbizottaink, akik ugy előfizetési, mint hirdetési díjakat felvehetnek és nyugtázhatnak.

A Bevándorló kiadóhivatala.

A CSALÁD TÁMASZA.

— Regény. —

Írta: DAUDET ALFONZ.

(Tizedik folytatás.)

Neki ötvenezer franka van szüksége, nem pedig harminzezerre — még pedig mulhatatlannal, mert részt akar venni egy új vállalatban, egy nagyméretű verseny-ágrártegyesede alapításában, melyet ő a dampierrel nagy falkák fővadászával együtt fog berendezni és amelynek alap-... Az én nagybátyám, a quator, több ízben nagyon szép hozományt ajánlott — de nekem Geneviève kasszony még az ő szerényebb hozományával is jobban megelégedett volna. Nekem ám be kell válnom az ígéretemet; meg aztán nem is engedhetem meg, hogy mások huzzanak hasznát az én eszemből; mert az agrár-futtatás eszméje az enyém és megvallom, nagyon szerettem volna, ha az ön lánya átvette volna eszem eredményét.

— Eh, sohse bánja, hisz tudja, hogy milyen az én lányom, — vizsgáltta meg őt Izard apó, aki még mindig nem tudta, hogy Simeon mire akar kilyudni. — A kislake egészen az apjára üt, sohse tudta megbeszélni a pénz értékét... Szeresettek egymást; ajándékozottak meg szép unokákkal és gazember a nevem, ha többet kívánnak tőletek.

A hivatalnok hirtelen félbehagyta gépies körbenjárását és hamuszürke kezével botja aranygombjára támaszkolva, a lehető legkerekében kijelentette, hogy ő neki az esetleges kudarcától való rette-gése régi gyöngéje és hogy ennél fogva teljes lehetetlenség, hogy ő ötvenezer franknál kevesebb hozományt családot alapítson.

Izard ur halvány arczaal válaszolt: — De a lányomnak nincs ötvenezer frankja, uram! Most már látta Simeont jellemzők egész deső ragyogásában. — Akkor, kedves Izard uram, legmélyebb sajnálatomra, kénytelen vagyok... Ezzel megemlé a kalapját a letűnő napfényben, udvariasan meghajította kerek kis fejét, melyen épp úgy, mint Izard kertjén, egyenes és bámulatos gondtal megerebblyezett ösvény vonult végig, aztán gyors és ruganyos léptekkel sietett a hátsóajtó felé, mely esilengelve nyílt meg és az országútra fordult ki.

— Simeon, hát a reggelivel mi lesz? — kiáltott Izard utána. — Morangiban kevés a koremsa; Antony-be kellene előbb visszatérnie, sőt tán be is kellene majd várnia a vonatot... Simeon erre nem is gondolt. A kilincsesel kezében, habozott. De az a gondolat, hogy neki szemébe kell néznie Geneviève-nek, elriasztotta. Kezével visszautasító mozdulattal tett és nagy sebbel-lobbal szökött meg, mintha versenycagarainak egyike magával vinné őt gyors lábain.

Családjának váratlan durva volta annyira lesújtotta Izardot, hogy mozdulatlanul ült a lugas árnyékában és gépiesen motyogta hófehér rezegő szakállába: — No, ez oszt' szép!... No, ez oszt' szép! — Így találták őt Raymond és Geneviève, midőn Castagnozoff Zsófiával együtt hazakerültek. Mindhármuknak nagyon furcsa volt az arczikefezésük. Geneviève szép arczát bíborvörösre gnyújtó, aggodalommal azon tűnődött, remegve, vajjon mivel okadhatja ődesapjának és Simeon-nak a végleges visszautasítását. Raymond pedig, akinek egész éjje még mindig az első esők mámorító kéjétől remegett, még most is érezte a forró ölelés lágy, hajlékony melegét és a kebléhez simuló, duzadó kábelék ruganyos idomait. Tekintetéből önkénytelenül annyi boldogságtól derűs, hálás köszönet ragyogott, hogy mindkettőn megszépültek és átszellemültek.

— Mi léte ezeket? — tűnődött Casta, mikor hozzájuk esatlakozott és utközben egyre fakgatta a bartánóját: — Megmondad nekí? — Meg hát! — Nem látszik valami nagyon kétségbeesettnek? — Nem tudom, miért? — felelte erre Geneviève kitérő néma mozdulattal, mi-alatt minden gondolata csak akörül for-gott, hogy póruljáró kérőjének mit mond-jon, mivel magyarázza a váratlan kosa-rat. — Simeon éppen ebben a pillanatban ment el, — dörmögte a tömzsi kis Izard apó, mihelyt Geneviève a terrasra ért.

— Micsoda? Elment? Ezt a kijelentést mindhármán egyszer-re mondták. — Még pedig, remélem, úgy ment el, hogy be nem teszi soha ide többé a lábát. — dörmögte a marseillei, aki alig talált elég erős és átkozódó szavakat, hogy kifejezhesse haragos méltatlankodását... Találd ki, tubiezám, — e szavaknál akko-rákat lódított a karjain, hogy majd kifizamította a vállát. — Találd ki, miért nem akart Simeon téged nőülvenni... mert szó se fér ám hozzá; most már ő az, aki nem akarja... Tudod, mi az oka? Mert a hozományból huszezer frank hiányzik. Jó madár, mondhatom! Geneviève a nyakába borult. — Ne busz-ulj apuskám, majd megvizsgáldunk. Szeme örömtől szikrázott a tettetett melancholia könnyed fátyola alatt, mely-lyel benső örömet akarta rejtegetni. — Könnyen akad, aki helyébe álljon — szölt az orosz lány, kinek monoklija majd Raymondot, majd Geneviève-t vizsgálta szavaira mintegy válaszul rikácsoló baritonhang esendült meg, vékony gitárpen-getés kíséretében:

— A fiatal Mauglas? — kérde a legmélyebb basszus hangján. — E pillanatban a szomszéd kertből Izard szavaira mintegy válaszul rikácsoló baritonhang esendült meg, vékony gitárpen-getés kíséretében:

— Az ebédet nem szabad hogy feledjük, Jertek rögtön, hogy a sonkát megegyük. Mire hamis hangok vidám kara, dobok és serpenyők kísérő zenéjével a l'unisono zendítették rá:

Mert a sonka mitsen ér, Csak ha meleg és kövér.

Geneviève apjának karjába kapaszkodott. — Lám, ilyen az én imádóm jelenlegi lelki állapota; kévsőssük a jó példát és menjünk ebédelni, barátain. A százesztendő, ódon vadászlak nagy ebédlőjében, melyben anyai vidám bordal és anyai teli torokkal felelendülő kaeza-

Indiana Trust & Savings Bank. MAGYAR TESTVÉREK! Ha megtakarított pénzeket, melyet keresves munka árán szereztetek, biztos helyen megőrzés céljából elhelyezni óhajtatok, küldjétek el a fenti címre. A bank elfogad betéteket és a nála elhelyezett pénzért 3 százaléknyi kamatot fizet. S a TELJES ÖSSZEG minden időben felmondás nélkül kivehető. BEVÁLT, VESZ ÉS ELAD külföldi pénzeket a legkisebb százalék mellett. KÖZJEGYZŐI OSZTALY elkészít kérvényeket, meghatalmazásokat, adás-vételi szerződéseket és konzultációs hitelesítési oket. HAJÓJEGYEK eladása a leggyorsabb és legbiztosabb hajókra. PÉNZKÜLDÉS az ó-hazába a legbiztosabb és a leggyorsabb módon. AKI HÁZAT akar építeni INDIANA HARBOR körül, annak a bank ad pénzt a felépítésre, TELKEK MAGÁNÁL A BANK-NÁL OLCSÓ ÁRON VÁSÁROLHATÓK. BÁRMI FELVILÁGOSÍTÁSÉRT forduljanak MAGYAR NYELVEN erre a címre: INDIANA TRUST & SAVINGS BANK 3338 Mich Ave. Indiana Harbor, Ind.

gás hangzott el a restauráció és a esz-szárság korában élő kineztári bérlők, hadseregszállítók, pairek és szenátorok ajkairól, kiknek zajos vigadozása gyakran meg-megszokkeltette azokat az apró, zöld üvegtáblákból összeállított magas ablakokat, — ebben a barátságos ebédlőben, mely minden vasárnap délután dolgozószobává alakult át, Raymond már sok boldog napot élt át, de soha még a maihoz foghatót. A verőfényben uszó óriási síkság, mely a távol lila ködétől határolva bontakozott ki előtte, amint az ebédlőasztalnál reggelizett, mintegy valami új, káprázató, eddig nem ismert terra incognita tárult fel előtte, melyet a szem-védély fedezett fel. Geneviève-el szemben ült és valahányszor tekinteteik össze-vadáltak, mindannyiszor azt szerette volna odakiáltani: gyere, szökjünk meg, repüljünk el innen! Egész lényében az erő és öröm dagadozó felpezsdülése lük-tetett arra a gondolatra, hogy Geneviève mindörökké neki ígérkezett el első szerel-mi csókjainak szüntelen ajkán égő, édes, bódító zamatjával. Most már nem félt az élettől.

Antonin váratlan megérkezése meg azok a jó hírek, amiket hozott, betetőzték a kis családi kör derűs jókedvét. Kép-zeljék csak, ezt a fiatal gyereket a főnö-ke elviszi Angliába egy a Themze partján levő nagy villanygyár felügyelőjének, mely gyár egy nagy tanítvány villanyos világitására épült. Szabad lakást, fűtést és olyan ellátást kap, mint akármelyik mérnök, pedig még alig tizenhétéves, s őh, hogy fog ennek örülni a mama. Örö-mében a szokottnál akadozóbb nyelvvvel hebegett a szegény fiú; beszédének ide-ges nehezkességét az izgatottság fokozta olyannyira, hogy levegő után kapkodott és göresösen hadarászott cseszkülő han-gon, egy esomó semmitmondó szokatott összefüggéstelen, zavaros, kiségitő szót: „elvégre... ugyebár... az izé... hogy is mondjam... hát... izé... no...”, ame-

lyekkel a mondatait kellett megspékélni, hogy ezáltal időt nyerjen a szolgálatukat megtagadó rebellis kifejezések meglelése-re. — Megtartja ön vosges-téri lakását? — kérde Casta, aki maga mellé ültette ked-venezét és fekete kávéval kínálta meg. — Igen, kasszony! Először is nem drága és mivelhogy gyakran jövök majd Párisba... Szóval... izé, hogy is mon-dom... izé... rendelkezésére áll. Az orosz leány kitérő lelkesedéssel fo-gadta ezt az ajánlatot. Casta ugyanis éppen most a saját lakásán rejtegette egyik földjét, a híres Laupniak anarehis-tát, akinek Párisban való tartózkodása adott okot rá, hogy a pétervári rendőr-prefektus legügyesebb spitzlizeivel egye-temben utána jöjjön Párisba. Ez a vos-ges-utcai lakás pompás menedék lesz és jó messze van a Pantheonól meg a St. Marcel kilvárostól, ahol rendszeren a ki-vándorlottak szoktak telepedni.

— Mikor utazik Londonba Tonin? — Holnap kellett volna indulnunk, csakhogy a régi szolgálati könyvem nincs rendben; Calaisban meg nagyon szigo-ruan veszik azt az izét — az igazoló-íra-tokat. — Igen, tudom. Lupniak meg néhány ezimborája miatt. Azért, hát, ha holnap elutazik... No, de mi itt untatjuk a többieket; jöjjön, vigyük ki a fekete ká-vét és vonuljunk vissza a kertbe. Kimentek és a sötény keskeny árnyé-kában egy kis padra telepedtek. (Folytatása következik.)

LILIAM CREMETES SZAPPANT RÓTH SAMUEL-félt. ha használ, arca sima, fehér, puha és mint a narmat, friss és tünde lesz. SZEPLŐT, májfoltot, pattanásokat, kiütéseket és minden neven nevezendő arczisztalanságot legrovidebb idő alatt az arczról levesz. Kapható RÓTH SAMUEL gyógyszerárában, a „MEGVALTO”-hoz. 125 AVE. A, Cor. 8th Street, NEW YORK CITY.

Dr. S. GOLDMAN EGYEDÜLI VALÓDI Ó-HAZAI MAGYAR ORVOS volt császári és királyi katonaoorvos. Dr. GOLDMANN okleveleivel bebizonyíthatja mindenkinek, hogy ő okleveles hazai orvos és katonaoorvos, ő gyógyít mindenféle gyógyítható betegségeket. Különös figyelmet fordít női és férfi titkos betegségekre, melyeket ő gyorsan és bizto-san, titoktartás mellett, a legújabb mód szerint gyógyít. Minden betegségükben teljes bizalommal forduljanak hozzá szeme-lyesen vagy levélileg, ő nem csinál humbugot, ő becsületes, Szepes vármegyei származású magyar ember. TELEPHON: Bell 5430 Court. IRODAI ORÁK: Reggel 9-től este 9-ig. Vasárnap reggel 9-12 F. & A. 883 Main. FIGYELJENEK JÓL A CZIMRE.

A BEVÁNDORLÓ NYOMDÁJA. Elvállal jutányos árak mellett bármily nyomdai munkát. Újságtól kezdve névjegyig. ALAPSZABÁLYOKAT A LEHETŐ LEGOLCSÓBBAN KESZITUNK. aki szép, izéles munkát akar, forduljon hozzánk. Vidéki megrendelések pontosan és közöletnek. 153 East 4th Street, New York.

RIZSAK JANOS KÖZJEGYZŐ. MAGYAR PÉNZKÜLDŐ ÉS VÁLTOINTÉZETE 127-2-ik UTCZA, PASSAIC, N. J. PÉNZT a legpontosabban és lehetőleg leggyorsabban küld az ó-hazába. Az összes hajótársulatok meghatalmazott képviselője. MINDENNYELVU KÖZJEGYZŐI okiratok szákszerűen kiállítanak és konzultációs hitelesítetnek. Jogi, katonai és telekkönyvi ügyekben pontossággal járok el. REAM BIZOTT ÜGYEKBEK pontosan és lelkesmeretesen járok el. AZ UTASOKAT SZEMELYESEN ELKISEREM A HAJÓHOZ. UTBAKAZÍTAST, felvilágosítást és tanácsot INGYEN adok. FIOKÜZLETEK: ALPHA, N. J. WHARTON, N. J. FRANKLIN FURNACE, N. J. SOUTH BETHLEHEM, PA.

LEGOLCSÓBB és LEGBIZTOSABB HAJÓJEGYVÁSÁRLÁSRA, PÉNZKÜLDÉSRE SCHWABACH ÉS FIA KÉT MAGYAR BANKHÁZA 1225 FIRST AVENUE, NEW YORK 1431 FIRST AVENUE, NEW YORK a 66-ik utca sarkán. a 74-ik utca közelében.

HUNFALVY HUGÓ HITES ÜGYVÉD ÉS JOGTANÁCSOS, közjegyzői hivatal. Iroda a főpostával szemben. 231 BROADWAY, New York City.

MEGBIZHATÓ BANKÁROK. NEW YORK ALLAM. KNAUTH, NACHOD és KOHNE, 15 William street, New York. KISS EMLI, 104 Second Ave., New York. NEMETH JANOS, 457 Washington street, New York. ROSETT MORITZ, 197 Stanton Street, New York. ALAPITOTT 1879-ben. PENNSYLVANIA ALLAM. B. HENDLER, successor to A. HENDLER SON & Co., Cassandra. THE BRIDGEPORT BANK & TRUST CO. PANY, Corner Main and Lincoln Avenue, Bridgeport, Ohio. WISCONSIN ALLAM. MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Kereskedelmi és Takarékbank, Kenosha. NEW JERSEY ALLAM. RIZSAK JANOS, 127 Second street, Passaic. JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha. VIRGINIA ALLAM. FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, APPALACHIA. KAIL G. ARPAD, Uniontown, Pa. Amerikai és hazai ügyek elintézése. Közjegyzői hitelesítés. Pontos pénzküldés. FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, Leeburg. Összes tőke \$450.000.00. Bankcsekket elfogad. PÉNZKÜLDŐ ÉS HAJÓJEGYIRODA. SCRANTON SAVINGS BANK, Scranton, 120-122 Wyoming Ave. Tőke 100.000 dollár. Főlegleg 500.000 dollár. Északkelet-Pennsylvaniaiának legrégibb takarékpénztára. OHIO ALLAM. THE BRIDGEPORT BANK & TRUST CO. PANY, Corner Main and Lincoln Avenue, Bridgeport, Ohio. PÉNZT kamatoztat, küld az ó-hazába. HAJÓ-jegyeket elárul minden vonalra. Hazai ügyeket gyorsan és futógyorsan elintéz. PAPP MIKLÓS, 3029 Lorain Ave., Cleveland, Ohio. Alkalmilag engedélyezett hajójege, pénzküldő és közjegyzői iroda. PERCZEL LAJOS, 532-534 Pearl street, Cleveland. WISCONSIN ALLAM. MERCHANTS AND SAVINGS BANK, Kereskedelmi és Takarékbank, Kenosha. Wiscosin állam felügyelete alatt. H. B. Robinson elnök. Tőke \$25.000. Elad hajójegeket minden vonalra. Pénzeket elküld a világ bármely részébe. Takarékbetétet elfogad. NEW JERSEY ALLAM. RIZSAK JANOS, 127 Second street, Passaic. PÉNZKÜLDÉS ÉS HAJÓJEGYEK. Bármilyen okira tokat elkészít. JOSEPH MAJOR MYERS, Phillipsburg és Alpha. PÉNZKÜLDÉS, hajójegeiroda és közjegyzői hi-vatal. WARADY LAJOS, 449 S. Broad St., Trenton. PÉNZKÜLDŐ ÉS HAJÓJEGYIRODA. Házak, telkek vétele és eladása. NEMETH JANOS, new yorki bankár, passaic-i irod. PÉNZKÜLDŐ ÉS HAJÓJEGYIRODA: 150-2 street, Passaic. SZABÓ LAJOS, Chrome. PÉNZKÜLDÉS. Hajójegeiroda. Tanács és utba igazítás ingyen. A vidék egyedüli magyar köz-jegyzője. CONNECTICUT ALLAM. BANDRE ANDRAS, 606 Bostwick Ave., Bridge-port. PÉNZKÜLDÉSEKET gyorsan és pontosan közvetít, hajójegeket a legjobb vonalakra árulit, köz-jegyzői okiratokat kiállít és hitelesített. A sa-ját házában lakik. INDIANA ALLAM. INDIANA TRUST AND SAVINGS BANK, 3338 Mich. Avenue, Indiana Harbor. PÉNZT kamatoztatásra elfogad, pénzküldéseket eszközöl az ó-hazába gyorsan és bizto-san. Hajójegeket minden vonalra. Közjegyzői hi-vatal. Telkeket elad és házépítésre kölcsönököt előlegez. VIRGINIA ALLAM. FIRST NATIONAL BANK, Első Nemzeti Bank, APPALACHIA. Tőke és felesleg 50.000.00 dolláron fölül. Minden pillanatban felmondható betétek után há-rom százalékat fizet. Magyar fogorvos Foghuzás fájdalom nélkül. Biztos és jó kezelés. DR. FRANK KERN 233 EAST, 10. UTCZA, NEW YORK. — Az első és második Ave. közt. — RENDEL: Reggeli 10-től esti 8-ig. Vasárnap: Reggeli 10-től d. u. 1-ig. WÁRADY LAJOS Hazai peres és katonai ügyek pontos elintézése. PÉNZKÜLDÉS AZ Ó-HAZÁBA. Az összes hajóvonalak képviselője. HAZAK VÉTELE ÉS ELADÁSA. Magyar közjegyző. 449 S. Broad St., Trenton, N. J. KAIL G. ARPAD BANK ÉS HAJÓJEGYÜZLETE — Alapított 1890-ben. — Közjegyzői iroda egy hazai, mint amerikai ügyek elintézésére. Pénzküldés az ó-hazába hetenként kétszer, a legpon-tosabban és legolcsóbban. UNIONTOWN, Pa., W. MAIN STREET.

nyolódott, szinte izekre szedte ellenteleit. Hogy azok az ellenfelek nem voltak jelen, ezt az ifjú-szocialista mázoló nem vette észre. Erikson tátott szájával hallgatta a mestert.

Hjalmar Erikson csak hét hónapja jött le Norrbottenből, mindössze az első négy hét volt munkája, azóta sokat éhezett és lelkesedett. Björklindet szinte imádta. Főképpen azokat a esodálatos német idézeteket szerette hallgatni, mert németül nem értett. Ez nem is esoda, hiszen Föllingében, ahol ő 21 éves koráig élt, senki sem tudott németül.

Mikor Erikson a nagy városba, a Mälär mellé lejtött, nagy, derék testű fiú volt. Evezésben, skiuigrásban első volt a falujában. Csak a szive volt gyenge. Ha valami nagyon szép, hangos beszéd érte a fiút, egyszerre összeszorult a szíve, minden vér az arcába futott, könnyezett, ragyogott a szeme, lihegni kezdett. Oda volt a szép mondatoktól. Kívált ha azokat a szép mondatokat urí ember, czilinderes ember mondta.

Erikson éhes volt. Délben is, reggel is evett ugyan valamit, de nem eleget, nem annyit, hogy jókedve lehetett volna utána. Hissal otthon se igen kényeztetették el, de sajtot, tejet, halat annyit ehetett, amennyit csak akart. Munka nincs, se gélyt nem kap, mert csak első éve van itt. A Láng-ot árulja. Főtt burgonyával eszja magát. De a józan izmok fáznak, feynyegőznek. Testében sajgó szurásokat érez, különösen ott, ahol két esont találkozik egymással, könyökében, térdében...

A fillérforradalmárok többe ártanak, mint a császár. Az orosz ezár nem alávalóbb, mint az angol király vagy a német császár. Egyik Oroszországban, a másik Transzváiban, a harmadik pedig Kamerunban dolgozik. De mind nekünk segít. A kivégzések és ölombányák jobban szaporítják a mi seregünket, mint a legjobb agitációs röpirat. A fillérforradalmárok a rövidebb munkaidővel és a magasabb munkabérral vakítják a nép lelkét, elégedetté teszik a munkásságot, bevonulnak a militarista állam parlamentjébe és báronyos székükben szajaskodnak, de nem tudják tulkiabálni a társadalmi forradalom pusztító orkánjának sivítését. Reszkessetek, reszkessetek...

— Instánmas, — ugy van, akarta mondani Erikson a többiekkel, de csak a szája tátogat, kiszáradt torkából egy hang sem jött ki.

Björklind nem szokta figyelni hallgatóit. De Erikson emberfeletti lelkesedését mégis észrevette. Hízelt neki az apró szemű, hosszukaru legény föltétlen esodálata. Az egyetlen hazamentet hazakísértette magát vele.

A nagy Badstu-utca közepéig szólanul haladtak egymás mellett.

— Tejet iszok, tej folyik ereitekben, óvjátok magatokat, — kezdte megint Björklind. — Nyujtjátok a halálra ítélt társadalmakot kívül-belül rothadt életet.

Mikor Erikson az első két szót meghallotta, tejet szeretett volna inni. De ami azután jött, a szép kifejezés, az szebb volt, jobb volt, mint a tej, mint minden. Erikson megállott, hogy a remek kifejezést nyugodtan újra végigélelje, megjegyezze, el ne felejtse. Máskor az ilyesmit kis könyvébe fel is szokta írni, de most, az utczán szegyezte, Björklind megállott vele a gyalogjáró szélén és úgy folytatta:

— A svéd gyáva, gyámoltalan! Brutusok, Kordai Sarolták kellene. Csak három római, francia lelki embert adjatok vagy csak kettőt és én egy fél akó vérről újja teremtem az országot. Egy biztos kéz hurkot vet a militarizmus aranygalléros nyakába, a másik erős marok megfojtja a religiót — és vége a mai társadalmi rendnek. Három keményszívű, világosfejű svédet adjatok. Három olyan embert, akinek az élete semmi — és kíváral a szabad rózsafája hideg Svédországban.

Elfojtott hangon mondta Björklind ezeket és az utolsó szó nélkül sietett tovább. El is felejtette, hogy van valaki vele. Aztán lassan lehiggadt. Hadonászó, ökölbe szorított kezeit leboacsátotta.

— Igen, az oroszok, a finnek... ök még mernek.

Sokat beszélt Björklind az oroszokról meg a finnekről, de Erikson már egy szót sem hallott abból. Csak lábai haladtak együtt a Björklind lábával, de feje, az ő jámbor norrbotteni feje még a religiónál, az erős maroknál, a militarizmus aranygallérjánál tartott, a szabadság rózsafájáig el sem ért már. Csak azt értette megint, hogy lenn a városban tizezrek éheznek és ök a váriban holnap több mint kétszázat lónek az ágyukkal.

— És minden lövés csak huszonhat ko-

rónába kerül! A kordon miatt csak negyedórás kerülővel mehetek majd haza. Miért? Csak azért, mert a zsarnok pisze meglátogatja a kártyás pisztét.

Erikson elképedve állt meg. Nem vette észre, mikor Björklind kezét fogott vele, elbucszott tőle. Ő még mindig állott és esodálkozott. A szerkesztő azt mondta a királyról, hogy kártyás pisze! Micsoda bátor ember! Az apja házában, odahaza, Föllingében, aranyrámban van az öreg király arezképe. Itt meg azt mondják a fiáról, hogy pisze kártyás! Egészen más világ van itt, mint otthon! Hanem az a Björklind kamrat rettenetes okos egy ember. És micsoda szép beszéde van. Hiszen ő, Hjalmar Erikson, nagyon szépeket tud gigondolni, de elmondani és olyan szép művelt német szavakkal kiczifrázni, azt tán az egész világon a legjobb Björklind tudja. Igaz, — gondolta tovább, — a gumma (nagyanyó) is szép meséket mondott a télen, mikor fogytán volt a sós hus, és pótolni kellett a gumma meséjével. És jól laktak a mesétől. De hát az csak mese volt. Björklind ezt az emberi romot nézte. Ezt a beteget, akinek olyan egyszerű volna az orvossága, olyan biztos volna a gyógyulása. És akin ő még sem tud segíteni. Fölkelt, megmosdott. A revolver tokja alá tett egy ötvenörös pénzarabot. Gondolta, hogyha Erikson elviszi a revolvért, a tokba kell tennie és akkor megleli a pénzt. És azután munkába ment.

Vessétek meg a gyomor-szociálistákat! Így mondták a mult vasárnap a h. ácsoknál. És én meg is vetem őket. De munka nincs. Meddig fogom kibírni? Enni akarok már egyszer. Ugy enni, hogy a végén mondhassam: már nem kell, jól laktam. Mint tavaly, otthon.

Mikor Erikson befordult a Luntmakare utcába, a tábornok már ágyban volt. Nem gondolt se jóra, se rosszra. Csak az járt az eszébe, hogy holnap egész nap talpon kell lennie, ezért fekiúdt le jókor. Eriksonra nem gondolt, mert semmi oka sem volt rá, hiszen nem is ismerte.

Erikson nem ismerte a tábornokot; ő a Björklind szép kifejezéseit iparkodott emlékeztetnie visszaidőzni, hogy felhasználhassa őket, ha majd lakótársával vitatkozik.

Pégel valami kis füzetet olvasott, mikor társa belépett. Összehajította a füzetet és várta, hogy Erikson megszólal. Pégel idősebb volt egy pár évvel, mint a lakótársa, szintén sokáig volt munkanélküli, de most második hete újra dolgozik. Ezért szinte restelte megkérdezni Eriksont, hogy kapott-e munkát. Ez szó nélkül az asztalhoz ment, megnézte, hogy mit olvas Pégel és keserűen nevetni kezdett.

— Igen, te ilyenkor a dán tejtermelő-kooperációt tanulmányozod. Igaza van Björklindnek. Ha ott lettél volna! Micsoda előadást tartott! Elmondta, hogy tej folyik bennetek. De hogy mondta, micsoda kifejezésekkel... Hogy elbánt veletek...

— Nézd Hjalmar, Björklind tud beszélni. Nagyon szépen is beszél. Amikor nem vagyunk ott, el is bánik mindenki. De hát a beszéd, csak beszéd. Emlékszel, négy hete a doktor ő ve le bánt el. Mert a doktor sokkal több könyvet olvasott, hát jobban tud beszélni. En fogadnék veled, ha a doktor ma ott van, azt mondogd, hogy nekünk van igazunk.

— Te ugy beszélés arról a doktorról, mint valami burzsoá. Okos ember, nem mondom, szép, hogy munkás létére annyira vitte, de tudod mit mondott Björklind, azt mondta, hogy a forradalmat nem a doktorok csinálják, hanem tudod, mi...

— En azt mondom, hogy Björklind is tud beszélni, a doktor is tud. Björklind szöbben beszél, a doktor meg okosabban. De a doktornál is van külön ember, aki még okosabban beszél. Akkor meg annak van igaza. En csak azt mondom Hjalmar, hogy a beszéd csak beszéd, nem ér semmit. De az bizonyos, hogy ha tíz órével nagyobb az órabérem, az egyhétven majdnem hat koronát tesz ki...

— Undorodom a gyomor-szocializmustól!

— Akkor a gyomrodtól is undorodj. De most már megint ott vagyunk, ahol tegnap elhagytuk. Ne veszekdjünk, mi ugy nem döntjük el az igazságot. Mit csinálsz holnap, akadt valami?

— Semmi. A Láng-ot árulom holnap is. Talán összehozok egy koronát.

— Te Hjalmar, ott van a fiókban az a revolver, amit az oroszról vettem. Tedd zálogba vagy add el.

— Ugyan, nem segít az semmit. Egy nappal tovább húzom... Valamit kell már változtatni...

— De csak add el, hátha akad valami munká addig.

Mindketten lefeküdtek, de nem tudtak elaludni. Pégel nagyon sajnálta barátját és arra gondolt, hátha mégis az ifjú-szociálistáknak van igazuk? Erikson bo-

szantotta, hogy mind a szép kifejezéseket elfelejtette és semmit sem tudott mondani Pégelnek.

Csak a tábornok aludt.

Pégel már hajnalban felébredt, Erikson pedig csak akkor aludt el. — Hat után is ráerek még fölkelni, — gondolta és ágyban maradt. Alvó lakótársát figyelte. Erikson hanyaffekve, kezeit nyaka alatt összekulcsolva aludt. Pégel nem akart hinni szeméinek, mikor látta, hogy a nélkülözés mivé tette ezt a fiatal fiút. A fél élt atléta izomzatú huszonkét éves fiú, amint ott ágyában ruha nélkül, alig betakarva fekiúdt, olyan volt, mint valami ötven éves, kiélt, gyomorbagos ember, akiről az orvosok már lemondtak. Széles, erős esontjai szinte le akarták vetni ezt a kevés húst, ami rajtuk maradt. Szeme és szája körül temérdek ránc. Rendetlen, borzas haja csak úgy simult halántékára, mint valami ócskán vett paróka. Álmában egyszer-egyszer félig kinyitotta száját és azt morogta:

— Förbanradt... aan-n... anfetutántos t

Pégelnek elfacsarodt a szíve, amint ezt az emberi romot nézte. Ezt a beteget, akinek olyan egyszerű volna az orvossága, olyan biztos volna a gyógyulása. És akin ő még sem tud segíteni. Fölkelt, megmosdott. A revolver tokja alá tett egy ötvenörös pénzarabot. Gondolta, hogyha Erikson elviszi a revolvért, a tokba kell tennie és akkor megleli a pénzt. És azután munkába ment.

Mikor Cedrorholm tábornok a nybroi kikötőnél a kis gőzhajóra kiszállott, Erikson még aludt. Csak tizenkettő felé ébredt fel, nagyon éhes volt, iszonyuan el volt keseredve. Az asztalon egy ujságlapot talált, éppen a száz leggazdagabb lakos volt évi jövedelme szerint fölsorolva. Dühösen szétépte és összegyúrta a lapot. Valahogy rendezte magát. A revolvért tok nélkül a belső zsebébe tette, lement a lépcsőkhöz, hogy a Ling kiadó-hivatalába menjen. A főbb utczákon a házak föl voltak lobogozva. A sárga kereszt svéd zászló mellett lengett az orosz trikolor. Egy óra körül a cizmeres kocsik egymásután robogtak a Gusztáv Adolf-téren át, az északi hidon, a királyi palota felé. A téren kétszer, azontul a királyi palota déli bejáratáig még négyszer állították meg a kocsikat az egyenruhás és titkos rendőrök. Idegesen, szinte gombomban beszéltek a meghívott előkelőségekkel. Belül a szegények mind reszkettek, nem tudták, nem tudhatták, hogy melyik pillanatban robban fel előttük vagy mögöttük egy bomba. A kocsiban a nagykövet vagy miniszter ül, de a bakon is ülnek. A palota hátulso kapuja előtt, nem messze a diadalkaputól két sorban állottak a miniszterek, diplomaták és egyéb előkelőségek. Cederholm tábornoknak nagyon jó, nagyon különös kedve volt. A többiek is tréfálkoztak, de a tréfák nem igen sikerültek.

Cederholm komoly arcezzal mondta a mellette álló Vyström alezredesnek:

— Szeretném látni a biztosító társaságot, amely most bennünket elfogadna.

— Csak nem hiszi, tábornok ur, hogy itt baj érhet valakit?

— Dehogyan hiszem. De könnyen megeshetik, hogy egy óra múlva egy sokkal magasabb rangu uralkodó előtt fogunk tisztelegni. És ez a lehetőség közel van.

Az ilyen napokat legalább is egy esztendőre kellene számítani. Nem nekünk, hanem a közkatónaknak.

— Miért csak nekik? Nekünk nem?

— Nem, mert mi beszélgethetünk, elhessegethetjük kellemetlen gondolatainkat. De nekik hallgatniuk kell. Mintha ök volnának a hibásak. Mintha ök kergettek volna szét a Dumát. Most csak magukban imádkozhatnak, ha ugyan tudnak kívül-ről valami rövid imádságot. Legalább bekötnék ilyenkor a szemeiket.

Most egyszerre megszólaltak a kashelholmeni erősség ágyúi. A tábornok elhallgatott. Magában nagyon dühös volt. Miért kell neki itt állania? Végére ő arra esküdtöt fel, hogy Svédországot belés küllenség ellen meg fogja védeni. A svéd alkotmányban egy szó sincs az orosz cárról. Mi jögon szakítják el hát őt családjától?

Boszusan fordult megint az alezredeshez.

— No most letett ő felsége egy reménysegről. Ha talán remélte, hogy a császárt még az orosz vezének felrobbantják, akkor ennek vége. Most már svéd tengeren van.

— Jön ő felsége, tábornok ur, — figyelmeztette fellebbalóját az alezredes. V. Gusztáv, karjában az örökké szenvedő királyával, csakugyan előtűnt a palota kapujában. Mögötte jöttek az udvar tagjai. A király szemüvegét többször meg-

igazitotta, miközben a civilek köszöntését fogadta. Areza komoly volt, nem sápadtabb, mint máskor. Csak onnan lehetett észrevenni izgatottságát, hogy kétszer is levette tömör karperecét balesuklójáról, de mindig visszaesatolta. A szemüvegét is meg-megtörülgette. Azután a királynéhoz fordult, valamit mondott neki valami mulatságosat, mert mosolygott. De Gusztáv király nem szép, mikor mosolyog, nagyon kilátzanak a nagy metsző fogai. A királyné komoly maradt. Az udvar többi tagjai nem igen rejtegették idegességüket. Csak az öreg, özvegy királyné volt nyugodt, boldog, megelégedett. Eszébe se jutott, hogy valaki bántani akarná őt, vagy az ő királyi fiát, vagy az unokáit. Különben is jó kedve volt, mert mikor lejtött, kis tolvoskékét véletlenül a diplomaták elé állították. Ekkor meghallotta, hogy a japán követ Lidman miniszterelnöknek a maga furesa kiejtésével, svédül mondja:

— Hon seer myekit ungomlig ut. — Nagyon fiatalos szinben van.

— Merci bien, kára ni, — nagyon köszönöm, nagyon kedves, — mondta boldogan, félig franciául, félig svédül, a kis kövér japánnak.

Közben az ágyuk egyre zugtak.

Erikson a Népháza udvarán hallotta meg az első üdvözléseket. Aki talán megszíról figyel, azt hinné, hogy a lövéseket számlolja. Erikson nem számolt. Csak minden lövés után mondta:

— Huszonhat korona... huszonhat, megint huszonhat korona... megbolondulok...

Délben alig van valaki a Népháza udvarán. Gyűlés esti nyolcz óra előtt egy teremben sines. Negyedóránként átmege ugyan két-három siető ember az udvaron. Ezek azonban szakegyleti hivatalnokok, kik nem veszik a Lángot.

Az alagut tetején átmászva, a Birger Jarl utczára ment. Az ágyu, most már az orosz ágyuk, egyre zugtak. Erikson már csak magában morogta: Huszonhat korona...

Mikor a czári hajó ágyúi elhallgattak, az udvar levonult a diadalkapu elé. Egyszerre föltűnt a czár hajója, a fehérkeresztet lobogóju aranyozott fekete Standard. Tíz perc múlva meg is állott. A királyi család férfitagjai a Vasa Rend zászlós hajóján a Standardhoz ezettek, átmentek a nagy orosz hajóra. Pár perc múlva előkerültek. Hozták a császárnét meg a elsőszárt.

Alighogy a hajóhídra léptek, egy kis kövér ember, — sörgyáros, a városi képviselőtestület elnöke, — elkialította magát:

— Hurrá kejsaren!

Gusztáv király keményen megnézte az udvari etiketten járatlan sörgyarost és üdvözölte a császári vendégét.

Az urak levetették czilindereiket, de az egyetlen hurrá halalos esőndben magára maradt. De a fehérruhás császárnét ez is megköszönte. A sörgyáros kezéből átvette a város szép rózsacsokrákat, megköszönte és hálásan mosolygott.

A czár, minden oroszok ura, a lengyelek czárja, Finnország nagyhercege nagyon kicsi ember volt Gusztáv királyhoz képest. Ugy látszott, hogy nem lát, nem hall semmit. Gyorsan köszön jobbra-balra. De mintha soha arra nem nézne, a merre köszön. Mindenre mosolyog. Különben is nagyon barátságos az areza. Csak ne mozogna ugy, mint valami összeszetakolt mozgófénykép. Az üdvözlések után karonfogta a királynét és ment Gusztáv után, aki a czárnéval már áthaladt a diadalkapu alatt. A czár jobbra is lépett, balra is lépett, de sohasem egyenesen előre. A királyné esodálkozva nézett rá és alig bírta követni a különös járásban. Néhány lépés után megállott a czár. Hátranézett és azután föl a távir- da épületére. Aztán gyorsan megindult, majdnem szaladt, hogy a lépcső előtt álló párt beérje.

Furesa tánc, — gondolhatták sokan, de mindenki hallgatott. Az egész ut tele volt titkos rendőrökkel.

Erikson áthaladt a Berzélius park medvekapuján, amikor egy kis sovány, szörösképu ember megszólította:

— Láng?

— Igen, — felelte Erikson kedvtelenül. A kis ember vett egy példányt, mindjárt kinyitotta és olvasva ment a Kungst-rädgorden felé. Alig telt el néhány perc, mikor Erikson látta, hogy vevőjét két rendőr viszi, illetoleg ráncigálja egy kocsis felé. A rendőrököt egy tiszt vezényelte:

— Orosz, vigyétek!

A kis embert sirt, svédül kiabált, mondta, hogy ő nem orosz, mondta a nevét, hogy ő Gunnar Johanssonnak hívják. A hatalmas rendőrök szépen benyomták egy kocsiba és elhajtottak. A tiszt meg volt

elégedve. Erikson reszkettett dühében. A lapokat egy padra ejtette. Azután maga is odarogyott. A hogy nézte a rendőröket, a rendőrtisztet, neki rontott volna, de nem volt semmi ereje. Átkozta a maga tehetetlenségét. A revolver nem jutott az eszébe.

Csak jóval azután, hogy a kis szörösképu embert elvitték, akkor tudott felállani a padról és indult vissza a Népházába. Ott esupa vitatkozókát talált. Arról volt szó, hogy tényleg olyan nagy győzelmet arattak az építőmunkások? Hogy a maximális két óre órabéremelés igazán jelent-e valamit?

Ez még jobban fokozta Erikson dühét. Bement az egyik üres terembe, a pódiumra fekiúdt. A zsebében levő nehéz fegyver nagyot koppant a deszkán. Egyszerre eszébe jutott, hogy hiszen ő erős, hatalmas, hiszen neki töltött revolvere van!

— Csak nyugodtan, — mondta magában. — Gondolkozunk nyugodtan. Így nem megy tovább. Meg fogok halni, de előbb igazságot teszek. Valakit magammal viszek. Nem ettem, nem ittam semmit. Nincs hát tej a szivembe. Björklind kamarat mondta... Hogy is mondta: Római, igen, megmutatom, olyan leszek, kinyilkol a rózsafa... pusztuljon a társadalom...

Areza kipirult, egész teste lázas, forró lett.

— Csak nyugodtan, — biztatta magát. — Valamit irni kellene, hogy tudják, hogy el ne magyarázzák... Nem, az sokáig tart, sietnem kellnem oióesaszlás káig tart, sietni kell... A Láng ugy is hozni fogja, a kamarat tudni fogják. Szinte dédelegve simogatta zsebében a revolvért.

— Mit fog mondani Pégel!... Hogy fog esodálkozni Björklind kamrat...

Nagyon sokáig fekiúdt. Lázasan gondolkozott. Mégis irni akart valamit, valakinek. Elővette kis jegyzőkönyvét, kinyitotta elől. Nóták voltak benne feljegyezve, norrbotteni nóták. Ez a régi emlékek elkedvetlenítették. Tovább lapozott, meglelte a frázisokat. Ujra felragyogtak a szeme. Nem fog irni. Nem ír senkinek.

Hát kinek írna? Talán az apjának? Nem... Pusztuljon az egész tolvaj társadalom!

Tizenegy óra után a felügyelő kiküldte a teremből.

— Te is, — gondolta magában, — titeket is fel kellene robbantani. Csak volna még egy ilyen ember, mint én.

Körülbelül tizenkét óra lehetett, mikor Erikson az északi Vám-utczán át visszatért a Kungstädgordenbe. Leül a XVI. Károly szobra mellett egy lóczára. A hüvös levegő nem segített rajta. Lába még jobban fokozódott. Belei iszonyuan fájtak. Dolgozni, emésztetni akart és nem volt semmi feldolgozni, megemésztetni való. Erikson szédülni kezdett.

— Most kell megtenni, — gondolta, — mert még előbb meghalok. De kit?... Az elsőt, aki jön, aki tolvaj, valami tisztet, az első nagy kutyát.

Cederholm tábornok ekkor Dahlgren századossal a tér másik szobránál állott.

— Ennek a XII. Károlynak a szobrára söröskanesókat állítottak, a másik orosz-lánokat kapott. Ilyen igazságos az utókor.

— Nem tábornok ur, — felelte a század-s, — nem bízom az utókorban. Az utókort egészen a költőknek hagyom. A jelen mégis többet ér.

— A jelen, — mondta a tábornok, társával a másik szobor felé haladva, — a jelen se sokat ér. Legalább nem igazságos. Minekünk kiosztják holnap a gyémántos Alexander Newszkyket és a közkatónák? Ekkor érték el XIII. Károlyt.

Erikson látta őket, hallotta, hogy beszélgetnek, de a beszédjüket nem értette, szíve a füleiben vert. Csak azt nézte, melyiknek van több arany a esakóján.

— A jobboldali, — mondta, vagyis inkább lihegve magában. Előre lépett és három lépésről célzás nélkül a tábornokra sütötte a revolvért. Kétszer egymás után.

Dahlgren önkéntelenül elugrott, a tábornok szó nélkül előre dőlt. A százados Caderholmhoz ugrott gyorsan, segíteni akart neki, mert látta, hogy meg akar fordulni. Ekkor újra két lövés dördült el közvetlen közelből.

Dahlgren elkialította magát:

— Segítsé!

És a földön fekvő tábornokhoz fordult. Cederholm valahogy megfordult. Csodálkozva nézett a századosra. Mintha kérdeznéni akarta volna, hogy miért? Miért ő? Lábat felhuzta, sarkantyujával mély barázdát vont a homokban. Közben a nép gyülekezett. Ismét kinyújtotta a lábát. Jobb kezével megakarta tisztítani a portól a szakállát. De már nem volt ideje. Meghalt.

Őszi emlék.

Írta: Krüszelyi Erzsike.

Sűrű vízfátyol leng a távol erdőn,
Hídeg eső hull csendesen...
Valami régi, sír dal keseregőn
Keresztül hangzik szívemen...

Valami régi, régi dal az ősből,
Melyet valaha rólad írtam,
Abból a régi napfényes időből,
Mikor még a szivedet bírtam...

S ma pedig, így, szegényen és kopottnan
Nem tudom én azt himni már,
Hogy én akkor is őszi felhő voltam
És te akkor is napugár...

Ma nem tudom: miért volt akkor a tájék
Oly bus s a lelmem oly árva, —
Amikor a szívemben igazán még
Csak most van az ősz belezárva...

ANGOLOK RÓLUNK.

Searcher cikksorozatának nyolczadik folytatása.

59.) Major Percy E. Henderson. ("Selin"). A British Officer in the Balkans. The account of a Journey through Dalmatia, Montenegro, Turkey, in Austria, Magyarsland, Bosnia and Herzegovina. With 50 Illustrations and Map. London, Seeley & Co.: Philadelphia, Lippincott. 1909. Nagy 8-adrét. 302 oldal.

Kár volt ily felületes és nagyobbreszt megbízhatatlan szerzeményt oly pompás kiállítású könyvbe foglalni. A kötet tényleg a modern könyvkészítés remeke. Henderson őrnagy epés ember és a mellett, katonatiszthez nem illő modorban szipánkodik a nehézségeket, amelyekkel utján, különösen Magyarországon találkozott. A Magyarországra vonatkozó rész "A Peep at Magyarsland" három fejezetben 24 oldalon leginkább Budapestről és a szomszédokba tett kirándulásokról szól. Még olvasó újságbeli contribucióknak is elég rossz volna. Megfoghatatlan, hogy miképp lehetett ily hülyeségeket könyvalakban, nagy kiadókészletűre adni. Oldalokon keresztül valamelyik utmutató angol kiadását kritizálja, haragszik, mert csak magyarul beszélnek az emberek és mert nem tudja magát feltalálni. A vasúti kocsiból kiugrik, mert nem tudja hol, merer van. Egyben lehurrogja a posta- és vasúti tisztakat, akiket udvariatlanoknak talál. — A könyv többi része leginkább Bosznia-Herzegovínára vonatkozik.

d) Különfélék.

60.) J. G. Kohl: Austria—Vienna, Prague, Hungary, Bohemia and the Danube etc. London. Chapman and Hall 1843. Nagy 8-adrét. 532 oldal.

Kohl még 1842-ben adatta ki "A Hundred Days in Austria" című öt kötetes munkáját, melynek egy összevont fordítása a jelen kötet. "Austrian Empire"-t ismer, amint már a könyv címe is mutatja és Magyarországot tartományoknak tekintti, ami azon időben, úgy látszik, magától értetődik. A "Hungary" című tétel a 171-ik oldaltól a 386-ik oldalig terjed, tehát a munka majdnem felét teszi ki. A nyomtatás sűrű és a könyv jóval többet tartalmaz, mintsem a lapszámok sejtetik. Kohl német alaposággal tanulmányozott és nézett meg mindent, ami utjában esett és így nem esodálhat, hogy olyanokról is megemlékezik, amikről sem az előtte, sem pedig az utána jövő angol utasok fogalmat nem szereztek. Így leírja a panonhalmi apátstágot, a pesti vásárt, a Rókus-kórházat, hosszabb, különálló cikkekben. A nemzetiségekről szintén részletesebben ír. (Scottus Viator nem említi.) Sok tekintetben kitűnő szakmunka, uti-kalendárral tarkítva.

61.) Sidney Whitman. The Realm of the Habsburgs. London. Heineman. 1893. Kritikus essay-alaku cikksorozat, amely magában foglalja a nemzetiségek névelykét, a bécsiéket, a hadsereget, a nemességét stb. pszichológiai szempontból. Dacára annak, hogy tudja, hogy Ausztria-Magyarország létezik, rendszert vagy "Austria", vagy pedig "Austrian Empire"-t használ. A Magyarországra vonatkozó fejezet 30 oldalra terjed és ebben hosszabban méltányolja Baross Gábor működését és alkotásait. Sok, a helyszínen felszedett adomával fűszerezte nézetét, amelyek néha bár bántóhatják az önértet, igazságosak. A magyar nékről sok hízelt tud mondani a "Womenkind in Austria-Hungary" című fejezetben. Megfigyelésre méltó munká.

62.) K. Baedeker. Southern Germany and Austria, including Hungary and Transylvania. Handbook for Travellers. Lipses és London. 4-ik (angol) kiadás 1880. 374 oldal térképekkel. 16-odrét.

Az első kézikönyv utasok számára. A magyar rész 46, az erdélyi 16 oldalra terjed.

63.) Hungary—Budapest. — 14 térképpel és terajzzal. London. Sampson Low 1896. 16-odrét. 352 oldal. A Singer és Wolfner budapesti-czég szerkesztésében. Az első tisztán magyar érzellemmel és értelemben szerkesztett utmutató és kézikönyv utasok számára. Angol nyelvezetében azonban roppant silány és helyenként szinte meg sem érthető.

64.) Ugyanaz. 2-ik kiadás. 3 térképpel és 8 lárképpel. Revised by Ch. Arthur Ginner. Budapest, Singer és Wolfner 1903. 246 oldal. 16-odrét.

Már kitűnő nyelvezetével egy jeles nyelvész biztos kezére vall. A jelen kiadásban kitűnő kézikönyvnek mondható.

65.) Budapest. Képes album, magyar, német, francia és angol szöveggel. Budapest 1909. Hornyánszky Victor. Gyönyörű fényképmatokat gyűjtötte. Az angol bevezetés 4 oldalra terjed: egyik utmutató "H. M. the King of Hungarys State Railways"-ról szól (ő felsége a magyar király állami vasutai!) Ez gondolkodóba ejt, hogy vajon rossz német vagyunk-e idegen írók hibáit, mikor intézményeinkről téves nézeteket és tényeket hírdetnek a munkáikban.

36.) Margaret Fletcher: Sketches of Life and Character in Hungary. With illustrations by Rose Le Quesne. London, Swan Sonnenschein & Co., New York Mc Millan & Co. 1892. 16-odrét. VIII. és 248 oldal.

Króf Esterházy Kálmánnak ajánlva, aki szerzőt és utitársát fejedelmileg vendégelte meg és benne a munka iránti bizalmat és lelkesedést gerjesztette. Érdekes felemlíteni az eredeti vázlatkötetést mely nyolc különböző alakban mutatja be a magyar császártörzést. Hogy azután a hölgyek hamiskás uracsaink társaságában miket láthattak és hallhattak, azt a következő naiv idézet árulja el: "Another, (a társaságunkban lévő urakról van szó) styled by the younger members the "bird papa" (Vögel papa), fixing a round and bird-like eye upon me, said "Pleas the Queen" stb.

Hogy a szerző kitűnő mulatott, azt minden sorában olvassuk.

37.) Poultney Bigelow: Paddles and Politics Down the Danube. With illustrations by the Author. New York, Charles L. Webster & Co. 1892. In "Fiction, Fact and Fancy Series", edited by Arthur Stedman. 16-odrét. XV. és 253 oldal.

Az ismert német-barát a szerzője. A Caribee nevű canoe-ben evezett társaival le a Dunán. Magyarországnak bőven jut ki a könyv lapjaiból és hogy mily indulattal van irántunk, arra nézve csak egy mondatját idézzük Bigelownak: "As I look back upon those marvelous Danube days from the confined workshop in which I am sorting my notes, Magyar faces crowd upon me—strong, manly, liberty-loving types of high-bred and courteous gentlemen. It is a proud recourteous gentlemen. It is a proud remen in such a part of the world where the future of Europe and civilization is at stake." A XII. fejezet címe: "Why we all love the Magyar". A könyv Gerster Lajosnak van ajánlva (to a dear Hungarian Friend.)

38.) F. D. Millet: The Danube from the Black Forest to the Black Sea. Illustrated by the Author and Alfred Parsons. New York. Harper & Brothers, 1893. 8-adrét. XIII. és 327 oldal.

Bigelowot kísérte utjában. A Magyarországra vonatkozó rész körülbelül 100 oldalt foglal el. Mint Bigelow könyvét, ugy ezt is számos személyesen rajzolt a helyszínen felvett érdekes és jellemző kép díszíti. Ő is ugy énekel, mint utitársa. Pl. "There is the same indefinable charm about Budapest that there is in the gypsy music. This charm is a spiritual one. In its people (the City) is unique and always will be as long as the Magyar tongue exists, or a drop of the rich Eastern blood remains in a descendant of the race". "Everywhere were sunshine and laughter and song. Cries of "Éljen!" and "Hová megy?" greeted us constantly as we passed shouting in reply. "Fekete Tengerig!" Így megy a dieshimnusz végig, Orsováig.

39.) Elizabeth Robins Pennell: To Gypsyländ. Illustrated by Joseph Pennel. New York, The Century Co. 1893. 16-odrét 240 oldal.

Philadelphiába való leány a szerzője, akit az ott működő cigánybanda muzsikája elbűvölt és aki e varázs befolyása alatt tökélt el magát arra, hogy felkeresi a mórét (szerző fogalma szerint) őshazájában: Magyarországon. El is ment kettedmagával és előbb meghallgatta Rácz Palit Budapesten a különböző vendéglőkben, kávéházakban. Majd elment keletnek, Erdélybe, az oláh vidékre. Itt

aztán megismerkedett az eredeti ősczigánnyal és — kijózanodott. Persze a végén ugy töpreng, mint a Lohengrin Elzája; sajnálja, hogy illuziói szétromboltatták és arra a végzetes következtetésre jut, hogy a philadelphiai cigány, — aki egy ízben uniformisba bujtattott héber volt, — mégis a legtökéletesebb válfaja volt a misztikus Gipsy-nek. (Folytatása következik.)

EL A SEMMISÉGBE.

Regény az amerikai pénzkirályok életéből

A „Bevándorló” számára angolból fordította: Ligeti Imre.

(Második folytatás.)

Nem volt senkim Thaw nagynéném kivül, aki messze, vidéken lakott, s aki talán szintén nem akar rólam tudni semmit.

Különös dolog, hogy ő éppen most jött eszembe. Évek óta nem gondoltam rá. Vajjon éle még, békében és megelégedetten?

Ugy átlam ott gondolkozva, amíg közelemben hangzó beszéd zaja költötte fel figyelmemet. A fátalos hölgy és John Giggins jöttek ki az irodából.

— Meg kell boesítania Mr. Pollocknak, — kell! — mondá a titkárnak. — Mi most mindnyájan nyugtalanok és idegesek vagyunk. Egész mostanáig, Miss Petersly, nem tudtuk elképzelni, hogy mi lett Mr. Daltonból, — hogyan hagyta el az épületet.

— Önök nem tudják most sem, — hallottam a hölgy válaszát.

— Oh igen, tudjuk! — Bizonyosan kimászott az ablakon s a párkány szélén elukozott addig az ablakig, mely a folyosóról nyilva —

— Oly magasságból? — kérdezte a hölgy meghökkenve, s felnevezett a roppant épületre. — Hát ha leestet. — Megállapítottuk, hogy az nem történt meg, — felelt Giggins szárazon.

KERESTETIK EGY GENTLEMAN.

Látnivaló volt, hogy ott nem volt szeret és nagyraesésülés főnök és alkalmazott között.

— Nem tudom elhinni, hogy ő elhagyta az épületet, — még ilyen módon sem — anélkül, hogy valaki látta, és felismerte volna, — mondá a hölgy zokogva. — Borzasztó, borzasztó! Ugy érzem, hogy valami történni kellett vele, s talán, ha saját jószántából ment el, akkor részben én is hibás lehetek a dologban.

Giggins vigyorgott. Szerettem volna felragni. Egyikük sem vette észre a közeliükben álló munkást.

— Engedje meg, hogy bérkocsit hívjak az ön számára, — mondá a titkárnak. — Ön ki van merülve.

— Azt hiszem, hogy Mr. Dalton legjobban tudja a maga dolgát. Bizonyosan meg voltak neki a maga okai az eltávozásra. Csak, — mint Mr. Pollockt önt felkérte, — önmek nem szabad beszélni róla. Ez az üzletnek árthat.

— Üzlet — a pénz, amelyet nyerneik, vagy veszítenek — az minden, amire önök gondolnak, — kiáltott a nő idegesen. — Az emberrel nem törődnek!

Nem értettem Giggins választát, de hirtelen észrevettem, hogy a nő tántorog, s elesett volna, ha a titkárra nem támaszkodik.

Azt hittem, hogy el akar ájulni, s ugy látszott, hogy Giggins is azt gondolta. Közelebb léptem, s egy kocsit meglátva, inttem a kocsisnak.

— Nagy Isten, — hallottam most Giggins megzólalni, — ne keltsem feltűnést az utczán, Miss Petersly!

Közeliükbe értem, s a hölgyet bátran elvontam kezeiből. — Fel mentem önt a további kellemetlenség alól, uram, — mondám. Hangom reszketett a haragtól s még saját fülemben is természetellenesen hangzott.

Azután a hölgyhöz fordultam: — Itt van a kocsis. Lesz szives megmondani, hogy merre hajtson?

A hölgy háttal fordult a titkárnak, aki kármeit harapta dühében, s a felsülés és zavar mintaképe volt. — Segítsen a kocsisnak, uram, — mondá.

Ugy látszott, mintha nem vette volna észre kapott külsőmet. Valójában alig nézett rám. Csak tudomásul vette, hogy gentleman vagyok, s elfogadta segítségemet a megfelelő modorban. A kocsis a járda mellé állott, s a kocsis kinyitotta az ajtót.

A hölgy megadta a címet a kocsisnak, mely a Riverside Drive egyik háza volt. Giggins végre visszanyerte önmuralmát. — Mondhatom, — tört ki a kocsis mellé sietve, — ön igen röviden bánik el velem,

Miss Petersly. Remélem, hogy nem érzi sértve magát. Önnek nem szabadna egyedül haza menni.

— Majd ez a gentleman hazakisér engemet, — felelte a hölgy gögösen, felém intve. Valóban meglátázt, hogy nem ismertem az álszemémet. Nem törődött külsmmel.

— Hogyan, hiszen ez az ember nap-szamos-munkás, — kiáltott fel a titkárnak meglepetve, s gnyos pillantást vetett reám. — Azt hiszem, hogy az amott készülő épületen dolgozik. Csak nem komolyan gondolja, hogy —

Annnyit látok, hogy ő gentleman, — szakította félbe Miss Petersly. — Bizonyos vagyok benne, hogy lesz szives elkísérni.

Ez egyáltalában nem volt szándékomban, mert az előérzetem volt, hogy ez veszélyes lehet rám nézve, de nem voltam képes megtagadni magamtól azt az elégtételt, hogy Giggins megalázzam. Habozás nélkül félretoltam tehát, szótlanul a kocsiba másztam.

— Indulj! — kiáltottam a kocsisnak; a kocsis tovagördült.

BIZALMAS VALLOMÁSOK.

Különös helyzetbe kerültem. Miután sikerült Giggins megalázzam s láttam őt tátott szájjal és a dühtől égő arccal a járda szélén állani, szerettem volna a következő sarkon leugrani s elszaladni.

Eljárásomban semmi okosság sem volt. Nekem nem lett volna szabad a más ügyébe beleavatkoznom. És éppen azzal a nével kellett összekerülnöm, aki Timmy szerint benne volt a dologban. Nagy esodálattal adozom minden nő iránt, aki képes kihozni a férfiből, amit az nem akar elmondani.

Itt ültem mézfoltos, rongyos ruhámban, vörös kezekkel, melyek eldurvultak a szokatlanul nehéz munkától, elegáns kocsiban, egy elegánsul öltözött fiatal hölgy mellett, aki — dacára durva külsmének — gentlemannak fogadott el.

Nyugtalanul ültem, s a esendet jódarabig egyikünk sem törte meg. Midőn végre a hölgy megszólalt, felriadtam, mintha tüvel szurt volna meg.

— Mit tud ön a Mr. Dalton eltűnéséről? — kérdezte.

— Magam nem tudok semmit, — feleltem. — Azután elmondtam Timmy történetét. — Azt hiszem, ez semmi vonatkozású sines az ügygel. Lehet, hogy nem is Dalton volt az, akit Timmy az ablakpárkányon mászkálni látott.

— Érzem, hogy valami borzasztónak kell lenni a dologban, — mondá. — Bár csak ne irtam volna azt a levelet.

Láttam, hogy nem annyira hozzám beszél, mint inkább hangosan gondolkodik s azért nem feleltem. Végére ismét megszólított:

— Mondja uram, mi az ön neve?

Mindig a szokás rabja voltam. Ujjaimmal önkénytelenül a mellény zsebem felé nyultam, hol a régi jobb időkben névjegytárazamat szoktam tartani; midőn észrevettem tévedésem, elpirultam.

— Henry Fernald — dadogtam, de időközben ő is észrevette önkénytelen mozdulatomat. De Miss Petersly tulságos gyöngődés és finom volt ahhoz, hogy elmosolyodjék.

— Nem volna hajlandó elmondani valamit önmagáról? — kérdezte, miközben fürkészve vizsgálta arcomat fátyolán keresztül. — Biztosítom, hogy ez nem pusztá kíváncsiság részéről. En előttem ugy tűnik fel, hogy ön képes külön munkát is végezni, mint az, amely Mr. Giggins állítása szerint önt egy időszert foglalkoztatja.

— Az ember mindig csak arra a pályára való, amelyet képes magának kiküzdeni az életben — feleltem némi komorsággal. — Most csak azzal vagyok képes kenyeremet megkeresni, amivel jelenleg foglalkozom. Azt hiszem tehát, hogy hogy csakis ilyen munkára vagyok képesítve.

— Önből a keserűség beszél. Azt hiszem, hogy találkozhatunk féluton, Mr. Fernald! Nem akarok önmek alamizsnát ajánlani, de ugy vélem, képes vagyok az ön részére érdemessé tenni azt, hogy foglalkozását egy kis időre megváltoztassa.

„SZERETNEM MEGTALÁLNI.”

Beismerem, szegyet éreztem erre a gondolatra, hogy segítséget fogadjak el egy nőtől; de megalázó alacsony társadalmi helyzetem, melyet az életben mint Timmy segítőtje foglaltam el, e pillanatban rendkívül hatott reám s e helyzet fulánkját még sohasem éreztem ugy, mint ebben a pillanatban.

Végére is tudatára ébredtem annak, hogy szükségem van kenyéren és fekvőhelyen kívül egyébre is, ha menekülni

akarok a társadalmi és erkölcsi sülyedésről.

— Mit tehet ön értem? — törtem ki, felvetve pillantásomat.

— Mondja el történetét először, — vagy legalább is annyit, amennyit gondolja, hogy elmondhat. Tisztában vagyok vele, hogy ön valamikor jobb napokat látott s az imént oly keserűséggel szól, hogy attól félek, ön tulságosan nekiadta magát a kétségbeesésnek.

Nevettem. Kétségbeesés! Bukás! Több volt az én bajom ennél. És nem mondhatom meg neki az igazságot.

Elmondtam a fiatal hölgynek egy történetet, melyet hamarjában kigondoltam. Nem szivesen esaltam meg őt, de az eredmény részemre mindegy volt; reménytelenül, barátok nélkül álltam a világban. Ez elegendő volt, nemde?

Az én igazi multamnak, bukásomnak, környezetemnek, vétkeimnek semmi közük nem volt jelenlegi helyzetemhez. A következtetés az volt, hogy én egy igen kis parány voltam az élet tengerében, melyet a hullámok ide-oda dobáltak, s neki el kell fogadni engemet abban az értekezésben, amelyet jelenlegi helyzetemben képviselek.

Ez a leány sok férfi által nem bír észbeli tehetséggel rendelkezőt esinos feltételekben. Megértett engem, s nem hozott zavarba további kérdézőkösdéssel.

Midőn tört mondatokban elmondtam elbeszélésemet befejeztem, a kocsis éppen megállt a Riverside Drive azon háza előtt, hol szép pártfogóm lakott.

— Önnek be kell jönnie velem, — mondá Miss Petersly. — Meg akarom magyarázni tervemet önmek, s ön aztán nyilatkozhat, hogy elfogadja vagy visszautasítja-e?

Követtem a háza, s helyet foglaltam a szalonban, ahová bevezettek.

A szolgál megnyomta a villamos gombot, miáltal a szoba megvilágosodott. Miss Petersly azonban nem vetette le a fátyolt, ugy, hogy arcvonásainak játéka alig bírtam kivenni.

Nem volt könnyű dolog kiállani éles pillantását. Ha láthattam volna szemét, talán kitalálhattam volna, hogy mi forog elméjében. De csak arra kellett gondolnom, hogy megvédjem titkos gondolataimat az ő átható pillantásától.

— Mit tud ön a Mr. Dalton eltűnéséről — ismételte meg az első kérdését. — Olvasta, amit a lapok róla írtak?

— Nem mindent. Tudom, hogy Mr. Dalton iródiájában titkára látta legutoljára, s hogy a titkárnak s a társaság többi főtisztviselői tagadják, hogy Dalton egyáltalán eltűnt volna.

— Nem tagadják ön előttem, — mondá a hölgy megnyújtva a szót. — Mr. Dalton eltűnt, — valami borzasztó történhetett vele.

Ez meglehet s nekem ehhez semmi mondanivalóm nem volt.

Megvallom, hogy kénytelenül éreztem magam, hogy szerettem volna, ha ő az ajtónál lsten veled-et mondott volna.

— De ha az, amit az ön munkatársam mondott, igaz, akkor ugy látszik, hogy ő elszökött, még pedig a saját akaratából.

Most idejett láttam, hogy mondjak valamit, ami lecsillapítaná aggodalmait.

— Nem valószínű, hogy Dalton valamit piszkos büntést áldozata lett volna. Gyilkosság mindig hogy maga után valami nyomot, s az esetben, ha elrabolták, az elrablók már hallattak volna azóta magukról. Azt hiszem én is, hogy ő a saját jószántából tűnt el, amire nézve meg lehetnek a maga okai.

— És mik lehetnek azok az okok? Ez az, am engem aggaszt, — mondta a nő, de ez a megjegyzés nem volt hozzám intéve s én nem válaszoltam. Azt hiszem, hogy eleget beszéltem.

— Mr. Fernald, — mondá a hölgy hirtelen ismét felém fordulva, — szeretném megtalálni Mr. Dalton.

Sokért nem adtam volna, (ha ugyan egyáltalán bírtam volna valami értékesel) ha arczát láthattam volna abban a pillanatban. Türelmetlenül várakoztam további megjegyzéseire.

— Láttá ön őt valaha, Mr. Fernald? — Számталanszor, — feleltem, nem gondolva, hogy meggondolatlan válasznak milyen eredménye lehet.

— Ön tehát jól ösmerte őt, — kiáltott fel a hölgy, különös módon felriadva.

AZ Ő OKAI.

Észrevettem tévedésem, de azt hiszem, sikerült elrejtennem érzelmeimet. — Ezt nem mondhatom, — feleltem mosolyogva.

— Pedig ösmerte őt?

(Folytatása következik.)

MEGJELEN

VI. Évfolyam

Még egy n

heves küzdele

heteken át la

New York la

delem és — p

annak konsta

rata párt kav

lasztó közöns

erkölcsi sulyk

kölesli sulyuk

volt, azok az

ellenünk, a B

vet vitte bele

politikai jelö

magyar lett